

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Aktuální problémy Vězeňské služby České republiky v rámci
realizace eskort**

Autor práce: Jaromír Janda
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

JANDA, J. *Aktuální problémy Vězeňské služby České republiky v rámci realizace eskort: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2015. 62 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: Eskorta, Vězeňská služba, Vězněná osoba, Věznice, VS ČR

Bakalářská práce v širším smyslu rámcově vymezuje teoretický nástin základních informací o vězeňství České republiky a stručnou charakteristiku Vězeňské služby České republiky. V užším smyslu osvětluje problematiku realizace eskort osob ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, jejich finanční náročnost, personální vytížení, chybějící či nedostatečnou legislativu a v neposlední řadě bezpečnost příslušníků a civilních osob při realizaci samotných eskort. V rámci praxeologických výstupů jsou navržena možná zefektivňující opatření snižující nebezpečnost a finanční náročnost eskort, které značně zatěžují nejen Vězeňskou službu České republiky, ale i ostatní dotčené orgány veřejné správy. Teoretická část bude obohacena o praxeologické výstupy a přílehlavé kazuistiky pokusů o útěk, dokonané útěky či osvobození eskortovaných osob a jejich vyhodnocení po stránce bezpečnosti.

ABSTRACT

JANDA, J. *Current Problems of the Prison service of the Czech Republic in the Implementation Escort: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2015. 62 p. Supervisor: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Key words: Escort, The Prison Service, Imprisoned Person, Prison, the Prison service of the Czech Republic

This bachelor's thesis outlines the basic information and a brief characteristic of the Prison service of the Czech Republic. This dissertation is focused on the issue of escort of individuals held on remand and individuals with a sentence of imprisonment, its financial demands, personal load, missing or insufficient legislation, and last but not least, the safety of correctional officers and civilians during the implementation of escorts. From practical experience, measures decreasing the dangerousness and financial demands of escorts that considerably burden the Prison service of the Czech Republic, as well as the entire society, are proposed. Escape attempts, accomplished escapes, and liberation of the escorted individuals are described along with their safety evaluation.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíle a metodika.....	10
2 Věznění a vězeňství (Vězeňství a jeho základy)	12
2.1 Vězeňská služba České republiky.....	13
2.1.1 Vězeňská stráž	14
2.1.2 Justiční stráž.....	15
2.1.3 Pověřené orgány Vězeňské služby	15
2.1.4 Správní služba.....	16
2.1.5 Akademie VS ČR.....	16
2.2 Dělení věznic v České republice.....	16
2.2.1 Vazební věznice	17
2.2.2 Věznice	17
2.2.3 Ústav pro výkon zabezpečovací detence	20
3 Eskortní služba.....	22
3.1 Eskorta a eskortování.....	22
3.1.1 Eskortní směna a složení eskorty.....	23
3.1.2 Výzbroj a vybavení eskorty	25
3.2 Způsoby a druhy eskort.....	29
4 Problematika a finanční náročnost vybraných druhů eskort.....	31
4.1 Eskorty k umístění a přemístění.....	31
4.2 Eskorty k soudnímu řízení	33
4.3 Eskorty do civilních zdravotnických zařízení.....	36
4.4 Eskorty na střežené pracoviště.....	39
5 Útěky a pokusy o útěk při eskortách.....	42
5.1 Soudní řízení	42
5.1.1 Přepadení eskorty soudní síni	42
5.1.2 Napadení eskorty eskortovanou osobou v budově soudu.....	43
5.1.3 Útěk z odkládací cely v budově soudu	43
5.2 Civilní zdravotnická zařízení	44
5.2.1 Osvobození vězně v civilním zdravotnickém zařízení - Sokolov.....	44
5.2.2 Pokus o útěk vězně při eskortě do zdravotnického zařízení	44
5.2.3 Osvobození vězně v civilním zdravotnickém zařízení - Plzeň.....	45

5.2.4	Útěk vězně z civilního zdravotnického zařízení - Litoměřice	45
5.2.5	Útěk vězně z civilního zdravotnického zařízení - Praha.....	46
	Závěr.....	47
	Seznam použitých zdrojů	49
	Seznam zkratk	53
	Seznam tabulek a obrázků	54
	Seznam příloh	55
	PŘÍLOHY	56

Úvod

Vězeňská služba České republiky má status ozbrojeného bezpečnostního sboru a je součástí veřejné správy České republiky. Vznik tohoto sboru je datován dnem 17. listopadu 1992, kdy se Česká národní rada usnesla na zákoně č. 555/1992 o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky a stanovila činnost a povinnosti, které bude tento sbor vykonávat. Mezi základní činnosti Vězeňské služby České republiky patří zajišťování výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a výkonu zabezpečovací detence. Dále zajišťuje ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti. Zřizuje, spravuje a střeží vazební věznice, věznice a ústavy zabezpečovací detence a odpovídá za dodržování zákonných předpisů o výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Také střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu trestu odnětí svobody a ve výkonu zabezpečovací detence.¹

V roce 1850 dochází na území habsburské monarchie včetně Čech, Moravy a Slezska k zestátnění soudnictví a vězeňství. Ve 2. polovině 19. století se rozvíjí vzdělávání vězňů, zejména mladistvých a sociální pomoc při propuštění, kterou poskytovaly dobrovolné spolky. Podle trestního zákona č. 117/1852 ř.z., o zločinech, přečinech a přestupcích² byl odstupňován trest odnětí svobody na těžký žalář, žalář, tuhé vězení a vězení. Rozdíl spočíval zejména v poutání, stravování, odívání a zařazování trestanců do pracovní činnosti. Trestní ústavy byly střeženy vojskem až do vydání zákona č. 16/1914 ř.z., o sboru strážce vězeňské. Po vydání tohoto zákona začaly trestní ústavy podléhat ministerstvu spravedlnosti. Po vzniku Československé republiky (ČSR) v roce 1918 byl převzat justiční a vězeňský systém rakouské monarchie a v roce 1928 již existovalo v ČSR šest mužských trestnic k výkonu trestu odnětí svobody. Po osvobození od nacistické okupace se řízení a správa soudních věznic a trestních ústavů vrátila do kompetence ministerstva spravedlnosti a zákonem č. 321/1948 Sb. o Sboru uniformované vězeňské strážce byl zřízen veřejný ozbrojený a jednotně organizovaný Sbor uniformované vězeňské strážce.³ Dnem 01. 01. 1953 bylo

¹ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §2. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

² ČESKO. Zákon 117/1852 ř.z. o zločinech, přečinech a přestupcích. 1852. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=17&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>>

³ ČESKO. Zákon č. 321/1948 Sb., o Sboru uniformované vězeňské strážce. In *Národní shromáždění republiky Československé*. 1948, § 1/1,2. Dostupné z WWW: < <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1948/109-1948.pdf>>.

vězeňství jako celek převedeno do působnosti ministerstva národní bezpečnosti, které koncem roku zaniklo a plnění úkolů vězeňství převzalo ministerstvo vnitra. Na základě zákona č. 173/1968 Sb. byl převeden Sbor nápravné výchovy a tím i celý vězeňský systém do pravomoci ministra republiky, který vykonává státní správu soudů.⁴ Dnem 01. 01. 1993 zanikl Sbor nápravné výchovy a k plnění úkolů státní správy ve vězeňství byla zřízena Vězeňská služba České republiky. Činnost vězeňské služby je plně v kompetenci ministra spravedlnosti.⁵

Tato práce rámcově vymezí základní informace o vězeňství v České republice pomocí analýzy dat z literárních zdrojů, zákonů, nařízení a vlastních praktických zkušeností. Zaměří se na návrhy finančních úspor a snížení nákladů na realizaci eskort a zvýšení jejich bezpečnosti. Navržená opatření budou směřovat k ulehčení přetíženého finančního rozpočtu Vězeňské služby České republiky, která vynakládá na realizace eskort značné finanční prostředky, neboť počty eskort každoročně stoupají.

⁴ ČESKO. Zákon č. 173/1968 Sb., jímž se mění a doplňuje zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. In *Národní shromáždění Československé socialistické republiky*. 1968. § 61/2. Dostupné z WWW: <<http://ftp.aspi.cz/opispdf/1968/047-1968.pdf>>

⁵ *Vězeňská služba ČR-informační servis* [online]. 2014, historie vězeňství [cit. 2014-05-15]. Dostupné z WWW: <<http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/historie-vezenstvi>>.

1 Cíle a metodika

Hlavním cílem bakalářské práce je osvětlit základní pojmosloví a východiska zkoumané problematiky legitimacy eskort a v užším praxeologickém pohledu vysvětlit a vyhodnotit finanční náročnost a nebezpečnost eskort z pohledu příslušníka eskortní služby, uvést dílčí teoretické návrhy na možné snížení finanční nákladovosti realizace eskort a navrhnout zefektivňující opatření zvyšující bezpečnost při eskortování vězňených osob. Navrhovaná opatření by mohla přinést úspory do vypjatého rozpočtu Vězeňské služby České republiky v podobě úspory pohonných hmot, psychického a fyzického nasazení příslušníků Vězeňské služby České republiky.

Použitou metodou pro bakalářskou práci je sběr, získávání a analyzování dat z bibliografických zdrojů, legislativy a nařízení pro celkovou teoretickou charakteristiku Vězeňské služby České republiky. Zaměříme se na aktuální problémy při realizování eskort osob ve výkonu vazby a osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Bude zde popsáno postavení Vězeňské služby České republiky ve veřejné správě, vymezeny základní úkoly Vězeňské služby České republiky a jejich příslušníků. Práce bude obohacena o vlastní statistický výzkum z praxe příslušníka Vězeňské služby České republiky zařazeného na úseku eskortní služby ve Věznici Příbram, kde vykonává realizaci všech druhů eskort.

Ve druhé kapitole za pomoci metody získávání a analyzování dat z bibliografických zdrojů, zákonů a nařízení bude popsána historie a vývoj vězeňství až do současnosti, dělení a členění Vězeňské služby České republiky, které legislativně upravuje zákon České národní rady číslo 555/1992 Sb. ze dne 17. listopadu 1992 o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Vězeňské službě**“). Dále budou popsány druhy, typy, rozdělení a charakteristika jednotlivých typů věznic za pomoci literárních zdrojů z oboru Penologie, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**trestní zákoník**“) a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**trestní řád**“).

Ve třetí kapitole bude představena eskortní služba Vězeňské služby České republiky, povinnosti příslušníků zařazených v eskortní službě, jejich popis práce a zařazení rizikovosti práce při realizaci eskort. Základní legislativou je Sbíрка nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky, konkrétně Nařízení č. 23/2014, o vězeňské a justiční stráži (dále jen „**NGŘ 23/2014**“).

Ve čtvrté kapitole se zaměříme na problematiku a finanční náročnost vybraných druhů eskort, na dílčí návrhy a zefektivňující opatření při realizaci těchto druhů eskort a spolupráci s dalšími složkami veřejné správy, které mají za úkol ulehčit vytíženost nejen Vězeňské službě České republiky, ale také resortům justice a zdravotnictví. Veškeré návrhy pro snížení provozních nákladů na realizace eskort budou vycházet ze získaných hodnot v této práci.

Pátá kapitola se bude věnovat útěkům a pokusům o útěk při eskortách s jejich popisem, charakteristikou a časovou posloupností. Zaměříme se na jejich realizaci a na to, jak byly tyto pokusy o útěk a útky vyhodnoceny, a jaká byla přijatá následná opatření ke zvýšení bezpečnosti při eskortách. Metodou pro tuto kapitolu bude čerpání z interních materiálů a spisů Vězeňské služby České republiky a výročních zpráv.

Průběžně se v jednotlivých kapitolách zaměříme na veškerou legislativu, která souvisí s Vězeňskou službou České republiky a v širším smyslu budeme analyzovat a syntetizovat zákonné a podzákonné předpisy v komparaci s odbornými prameny a empirickými zdroji. V užším smyslu formou praxeologických výstupů poukážeme na možné zefektivňující nástroje faktické realizace a provádění eskort.

2 Věznění a vězeňství (Vězeňství a jeho základy)

První záznamy o věznění v českých zemích jsou již z konce 14. století, kdy olomoucký biskup začal využívat hrad Mírov jako vězení pro biskupské úředníky, kteří se něčím provinili. Tímto se hrad Mírov zapsal do historie jako nejstarší věznice v českých zemích. Ze zahraničních vězení stojí za zmínku anglický Tower, který se nachází na břehu Temže v Londýně. Vznik této pevnosti, která sloužila i jako obávané vězení, je datován koncem 11. století a tím se řadí mezi nejstarší vězení v Evropě. Zde byli vězněni biskupové, členové královských rodin a jedním z posledních vězňů byl v průběhu druhé světové války i Richard Hess a poté tato pevnost přestala sloužit jako věznice. Další ze slavných nejstarších věznic je francouzská věznice z poloviny 15. století, kterou známe pod názvem Bastilla, kde byli vězněni vysoce postavení bohatí měšťané a šlechtici. Tato nejslavnější věznice však byla na konci 18. století srovnána se zemí a zanikla.⁶ Z těchto historicky nejstarších věznic zůstal pouze hrad Mírov sloužící jako věznice i v dnešní moderní době.

Věznění se využívá k izolování osob, které se něčím provinily proti společnosti a mají za to být potrestány. Má působit jako trest za spáchaný zločin a zároveň výstraha ostatním osobám, aby se nedopouštěly trestné činnosti. V současné době se výkonem trestu zabývá vědní disciplína zvaná Penologie. Tato vědní disciplína zkoumá účinky a účinnost různých druhů trestu, podmínky výkonu trestu, praktické otázky vězeňství, možnosti alternativních trestů, prevenci, recidivu a podobně. Původ této vědní disciplíny najdeme ve složení latinského slova poena, které znamená trest a řeckého slova logos, znamenajícího nauku. Předmětem zkoumání penologie jsou metody zacházení s pachatelem TČ (tresty a způsob jejich výkonu), které co nejúčinnějším způsobem dosáhnou změny v chování pachatele tak, aby se mohl začlenit do společnosti jako řádný občan.⁷

„Trest odnětí svobody je trestem universálním, neboť jeho uložení umožňují všechna ustanovení zvláštní části trestního zákoníku. Je trestem, který nejcitelněji zasahuje do práv a svobod pachatele tím, že ho zbavuje osobní svobody (uvězněním)

⁶ PŘÍHODA, L. Tajemství nejtvrděších žalářů. In *Magazín 2000 záhad* [online]. 2014, [cit. 2014-07-10], Dostupné z WWW: <http://www.magazin2000.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=574%3Atajemstvi-nejtvrdech-ala&catid=53%3Aislo-22013&Itemid=17>.

⁷ KUBÍČKOVÁ, P., KMĚTÍK, I. *Penologie* [online]. Karviná: Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011., [cit. 2014-07-10], s. 5-6. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>>

a některých dalších občanských práv.“⁸

Pachatel trestného činu není pouze osoba naplňující znaky skutkové podstaty trestného činu, ale také jím může být osoba podílející se na trestném činu.⁹

2.1 Vězeňská služba České republiky

V roce 1991 dochází k transformaci vězeňství na základě přijaté Koncepce českého vězeňství, která stanovila cíle a obsah zacházení s vězni a stabilizaci českého vězeňství. V důsledku této koncepce zaniká dnem 01. 01. 1993 Sbor nápravné výchovy (SNV), který spravoval české vězeňství posledních třicet let systémem, který ovlivnil sovětský model nápravně výchovných táborů a vojenské organizace vězeňského sboru. Zároveň dnem 01. 01. 1993 vzniká Vězeňská služba České republiky (dále jen „VS ČR“) nabytím účinnosti zákona o Vězeňské službě, který pevně stanovuje úkoly jednotlivým složkám VS ČR jimiž jsou vězeňská a justiční stráž, pověřené orgány VS ČR, správní služba a Akademie VS ČR. Změnou na tento nový zákon se zde odrážejí principy mezinárodních konvencí týkající se oblasti lidských a občanských práv a Evropských vězeňských pravidel.¹⁰ VS ČR se tímto zbavila „přímého vlivu politických stran, zbytečných militantních prvků, neúměrné centralizace a byrokracie. Odpovědnost za její činnost byla svěřena generálnímu řediteli, který byl jmenován ministrem spravedlnosti. Byly posíleny pravomoci ředitelů vazebních věznic a věznic, zejména v oblasti personální a ekonomické. V souladu s požadavky na dodržování základních lidských práv a občanských svobod byl vydán zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, který stanovil, že obvinění mohou být podrobena jen těm omezením, která jsou nutná pro trestní řízení. K prohloubení humanizace a odborného zacházení s odsouzenými byl vydán zákon č. 294/1994 Sb., který pozměnil a doplnil zákon č. 59/1956 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody“.¹¹ „Soudobá evropská teorie a praxe humanizujícího se vězeňství považuje za hlavní cíl zacházení s uvězněnými osobami rozvíjení jejich smyslu pro odpovědnost a podporu těch postojů a dovedností, které zvyšují šanci na život v zákonnosti po propuštění a na reintegraci do společnosti.“¹²

⁸ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol., *Trestní právo hmotné. 3. rozšířené vydání*, Plzeň 2010, s. 268.

⁹ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol., *Trestní právo hmotné. 3. rozšířené vydání*, Plzeň 2010, s. 101.

¹⁰ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice 2006, s. 51.

¹¹ KUBÍČKOVÁ, P., KMĚTÍK, I. *Penologie* [online]. Karviná: Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011., [cit. 2014-07-10]., s. 27. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>>

¹² HÁLA, J. *Bolest a naděje vězení*. Praha, TRITON, 2007, s. 31-32

V původním znění zákona o Vězeňské službě byla VS ČR rozpočtovou organizací, kterou řídil ministr spravedlnosti prostřednictvím generálního ředitele a postavení ozbrojeného sboru měla pouze vězeňská a justiční stráž. Na základě novely zákona o Vězeňské službě z roku 2003 se stala VS ČR ozbrojeným bezpečnostním sborem, který řídí generální ředitel VS ČR.

VS ČR je podřízena Ministerstvu spravedlnosti, které je ústředním orgánem státní správy pro soudy, státní zastupitelství a pro vězeňství.¹³ Mezi její hlavní úkoly patří správa a střežení vazebních věznic, věznic, ústavů pro výkon zabezpečovací detence a dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, dále střežení, předvádění a eskortování osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody. Vytváří programy zacházení, působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění, provádí výzkum v oboru penologie a využívá jeho výsledky a vědecké poznatky, zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva, provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání vězňených osob. Zabezpečuje vzdělávání příslušníků VS ČR a občanských zaměstnanců VS ČR, které provádí Akademie Vězeňské služby. Poskytuje zdravotní služby ve svých zdravotnických zařízeních, případně i v civilních zdravotnických zařízeních vězňeným osobám, příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby; objasňuje a prověřuje vlastními pověřenými orgány trestné činy vězňených osob.¹⁴

2.1.1 Vězeňská stráž

V roce 2004 došlo k rozdělení Vězeňské stráže na dvě oddělení. Jedním oddělením se stalo Oddělení vězeňské a justiční stráže (OVAJS), které plní úkoly dané zákonem o Vězeňské službě v § 3, odstavec 2: „Vězeňská stráž střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody, eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, střeží vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence a je-li podle odstavce 5 povolána

¹³ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. 1. vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. s. 59

¹⁴ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážce České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §2. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>

k plnění úkolů justiční stráže, střeží budovy soudů, státních zastupitelství a ministerstva. Při této činnosti zajišťuje stanovený pořádek a kázeň.¹⁵

Druhým oddělením se stalo Oddělení výkonu vazby a trestu odnětí svobody (OVVaT), které zajišťuje plnění zákonů a vyhlášek o výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Řídí dozorčí službu a činnost vychovatelů, speciálních pedagogů, sociálních pracovníků a dalších civilních zaměstnanců, kteří pracují s vězněnými osobami ve vazebních věznicích a věznicích, vytváří a řídí programy zacházení vězněných osob.

„Složení programu zacházení musí vždy sledovat dosažení účelu výkonu trestu.“¹⁶

2.1.2 Justiční stráž

„Justiční stráž zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti. Je-li justiční stráž dočasně povolána k plnění úkolů vězeňské stráže, střeží vazební věznice a věznice, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody. Při této činnosti zajišťuje stanovený pořádek a kázeň.“¹⁷

2.1.3 Pověřené orgány Vězeňské služby

Mají postavení policejního orgánu v řízení o trestných činech vězněných osob, spáchaných ve vazební věznici, věznici nebo v ústavu pro výkon zabezpečovací detence; náleží jim též oprávnění používat podpůrné operativně pátrací prostředky podle tohoto zákona.¹⁸

¹⁵ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §3/2. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>

¹⁶ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie II. díl*. Liberec, 2007, s. 44.

¹⁷ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §3/3. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>

¹⁸ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §3/8. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>

2.1.4 Správní služba

Zabezpečuje evidenci, statistiku a veškerou administrativu spojenou s přemísťováním vězňených osob. Spravuje osobní spisy vězňených osob a dbá na úplnost a zákonnost obsahu těchto osobních spisů. Správní služba rozhoduje ve správním řízení podle zvláštních právních předpisů a zabezpečuje organizační, ekonomickou, vzdělávací, výchovnou, zdravotnickou a další odbornou činnost.¹⁹

2.1.5 Akademie VS ČR

Je samostatná organizační jednotka VS ČR sídlící ve Stráži pod Ralskem, která má funkci centrálního vzdělávacího střediska zajišťující základní kvalifikaci i celoživotní vzdělávání příslušníků a občanských zaměstnanců ze všech organizačních jednotek v České republice.²⁰

2.2 Dělení věznic v České republice

V současné době spravuje VS ČR celkem 39 objektů pro výkon vazby, trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence. Po rozsáhlé amnestii prezidenta republiky ze dne 1. ledna 2013 byly čtyři z těchto objektů uzavřeny a zakonzervovány. Od 01. 05. 2013 je tedy v České republice celkem 35 objektů, které se dělí na 9 vazebních věznic (České Budějovice, Hradec Králové, Liberec, Litoměřice, Praha Pankrác, Praha Ruzyně, Teplice, Olomouc a Ostrava), 1 vazební věznice s ústavem pro zabezpečovací detenci (Brno), 24 věznic (Bělušice, Břeclav, Heřmanice, Horní Slavkov, Jiřice, Karviná, Kuřim, Kynšperk nad Ohří, Mírov, Nové Sedlo, Odolov, Oráčov, Ostrov nad Ohří, Pardubice, Plzeň, Příbram, Rapotice, Rýnovice, Stráž pod Ralskem, Světlá nad Sázavou, Valdice, Všehrady, Vinařice a Znojmo) a 1 věznice s ústavem pro zabezpečovací detenci (Opava).²¹

¹⁹ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §3/6. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>

²⁰ *Vězeňská služba ČR-Akademie VS ČR* [online]. 2014, o nás [cit. 2014-07-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/ivvs-straz-pod-ralskem-99/o-nas-1640/zakladni-informace-148/>>

²¹ *Vězeňská služba ČR-organizační jednotky* [online]. 2014, [cit. 2014-07-21]. Dostupné z WWW: <<http://vscr.cz/oj/>>.

2.2.1 Vazební věznice

Vazební věznice, jak již jejich název napovídá, slouží především k výkonu vazby obviněných mužů a žen nebo mladistvých dle § 67 trestního řádu.²² Některé vybrané vazební věznice se podílí na příjmu osob české národnosti, které jsou podezřelé ze spáchání trestného činu, nebo spáchaly trestný čin na území České republiky a byly zadrženy v zahraničí na útěku, nebo byly vydány do České republiky k výkonu trestu odnětí svobody na základě mezinárodních smluv a k vyhoštění osob, které jsou cizí národnosti. Například Vazební věznice Praha Ruzyně zajišťuje příjem a vyhoštění osob leteckou cestou ve spolupráci s Policií České republiky na Letišti Václava Havla Praha. Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno zajišťuje příjem a vyhoštění osob východním směrem přes Slovensko a ve spolupráci s Vazební věznicí České Budějovice jižním směrem před Rakousko. A v neposlední řadě musím zmínit i Věznici Plzeň, která byla dlouhodobě vazební věznicí, ale z rozhodnutí Generálního ředitele VS ČR se v rámci profilace věznic stala věznicí, přestože je zde velké oddělení výkonu vazby pro celý Západočeský kraj. Tato věznice zajišťuje příjem a vyhoštění osob západním směrem přes Německo.

„Dokud není pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu vyslovena vina, nelze na toho, kdo byl vzat do vazby (dále jen „obviněný“), hledět, jako by byl vinen. Během výkonu vazby smí být obviněný podroben jen těm omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby z hlediska jejího důvodu a k zachování stanoveného vnitřního pořádku a bezpečnosti. Ve výkonu vazby nesmí být ponižována lidská důstojnost obviněného a nesmí být podrobován fyzickému ani psychickému nátlaku.“²³

2.2.2 Věznice

Rozdíl mezi vazební věznicí a věznicí spočívá v charakteru omezení osobní svobody. Ve vazební věznicí se nacházejí lidé, kteří ještě nebyli právoplatně odsouzeni (obvinění a obžalovaní), a tudíž se na ně vztahuje presumpce nevinny. Naopak ve věznicích jsou lidé, které soud uznal právoplatným rozsudkem vinnými (odsouzení). Z tohoto důvodu se liší i vnitřní členění těchto objektů, neboť ve vazebních věznicích je takzvaný „celový systém“, který umožňuje, aby se společní obvinění nedostali

²² JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 1. vydání.* Praha: Leges, 2012, s. 579. § 67.

²³ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 1. vydání.* Praha: Leges, 2012, s. 1148. § 2

do kontaktu a nemohli tak ovlivňovat vyšetřování nebo průběh soudního líčení. Avšak tento systém je velmi náročný na prostorové uspořádání, které snižuje ubytovací kapacitu, neboť každá cela má vlastní bezpečnostní prvky a zajištění a omezenou obývací kapacitu a je uzavřena 24 hodin denně. Ve věznicích se praktikuje takzvaný „ložnicový (oddílový) systém“, kde jsou odsouzení ubytováni na ložnicích, které nemají uzamykatelné dveře a vězni se mohou volně pohybovat po chodbě a mají společné prostory, jako WC, sprchy a společenskou místnost s televizí. Tento systém je kapacitně výhodný, protože se bezpečnostně zajišťuje pouze část objektu, například celé patro nebo jeho polovina. Vše je pevně zakotveno v zákoně č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o výkonu trestu**“), který upravuje výkon trestu odnětí svobody ve věznicích a sleduje dosažení účelu trestu odnětí svobody prostředky stanovené v tomto zákoně.²⁴

Každý subjekt je povinen strpět určitý zásah do práv a svobod, obdrží-li řádné rozhodnutí ze strany soudu či jiného státního orgánu na základě zákona.²⁵

Věznice s dohledem

„Do tohoto typu věznice soud zpravidla zařadí pachatele, kterému byl uložen trest za přečin spáchaný z nedbalosti a který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.“²⁶

Tento typ věznice se vyznačuje, jak již její název napovídá, pouze dohledem nad odsouzenými, který vykonává převážně vychovatel, a občas je zkontroluje příslušník. Odsouzení v tomto typu věznice jsou zařazováni na nestřežená pracoviště mimo věznice, nebo volná pracoviště v nestřežených částech věznic jako je úklid kanceláří, autodílny, a další podobná činnost. Na těchto pracovištích nad nimi vykonává dohled proškolený a poučený pracovník firmy, pro kterou pracují. Tyto odsouzení mohou za odměnu čerpat i výhody, které jim povoluje ředitel věznice, jako jsou sportovní a kulturní akce mimo věznici a dokonce i několikadenní opuštění věznice do místa bydliště.

²⁴ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In *Parlament České republiky*. 1999,. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

²⁵ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol., *Trestní právo hmotné. 3. rozšířené vydání*, Plzeň 2010, s. 176.

²⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání*. Praha 2012, s. 756. § 56/2a.

Věznice s dozorem

„Do tohoto typu věznice soud zpravidla zařadí pachatele, kterému byl uložen trest za přečin spáchaný z nedbalosti a který již byl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin, nebo pachatel, kterému byl uložen trest za úmyslný trestný čin ve výši nepřevyšující tři léta a který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.“²⁷

V tomto typu věznice již nad odsouzenými provádí dozor převážně příslušníci VS ČR, zpravidla 1x za hodinu, a pouze komisí vybraní odsouzení mohou pracovat na nestřežených pracovištích mimo věznice, jinak jsou převážně zařazováni na pracoviště ve věznicích, která zajišťují chod věznice, jako například zámečnické nebo údržbářské dílny, kde je předpoklad volného pohybu po věznici v doprovodu odborného pracovníka věznice. Volný pohyb mimo věznici nebo ve věznici vždy uděluje ředitel věznice, na základě doporučení výběrové komise, za předpokladu, že tento volný pohyb vězni nezneužijí.

Bohužel i přes všechna opatření dochází ke zneužití volných pohybů, kdy vězni odcházejí z těchto nestřežených pracovišť, buď z osobních důvodů nebo nějaké zvláštní pohnutky. V těchto případech je kontaktována Policie České republiky, která po nich zahajuje pátrání, a když se jim tato osoba podaří zadržet, vrací ji zpět do výkonu trestu. Tito odsouzení jsou poté trestně stíháni za „*Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání*“ dle §337/1g trestního zákoníku.²⁸

Věznice s ostrahou

„Do tohoto typu věznice soud zpravidla zařadí pachatele, kterému byl trest uložen za úmyslný trestný čin a nejsou zároveň splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem nebo se zvýšenou ostrahou, a pachatel, který byl odsouzen pro přečin spáchaný z nedbalosti a nebyl zařazen do výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dohledem nebo s dozorem.“²⁹

Pro tento druh věznic jsou charakteristické a na první pohled zřejmě bezpečnostní prvky, jako jsou vysoká oplocení nebo vysoké zdi se strážními věžemi a zakázanými pásmy. Vězni se zde smí volně pohybovat pouze v prostoru svých oddílů. Pokud je zapotřebí jejich pohyb po věznici, jsou vždy doprovázeni příslušníky VS ČR. Tito odsouzení jsou zpravidla zařazováni na střežená pracoviště uvnitř věznic, kde jsou kontrolováni příslušníky VS ČR každých 45 minut. Ve výjimečných případech

²⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání.* Praha 2012, s. 756. § 56/2b.

²⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání.* Praha 2012, s. 3183. § 337/1g.

²⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání.* Praha 2012, s. 756. § 56/2c.

mohou vybraní odsouzení pracovat na pracovištích mimo věznici, ale vždy pod střežením příslušníků VS ČR. Tento způsob nebývá častý, neboť náklady na zabezpečení střežení a povinných bezpečnostních opatření pracovišť jsou značně nákladné. Zde se dostáváme k jednomu z kritizovaných problémů v legislativě, neboť stále více soudy posílají do věznic s ostrahou odsouzené za „*Zanedbání povinné výživy*“ dle §196 trestního zákoníku³⁰. U těchto odsouzených bývá nízká společenská nebezpečnost a tím že je soud zařadí do výkonu trestu do věznice s ostrahou, nemohou kvůli špatným pracovním příležitostem a bezpečnostním opatřením v tomto typu věznice pracovat a tím splácet své dluhy. Pokud by byli zařazeni do mírnějších typů věznic, mají mnohem větší šanci na pracovní uplatnění a splácení svých pohledávek.

Věznice se zvýšenou ostrahou

„Do tohoto typu věznice soud zpravidla zařadí pachatele, kterému byl uložen výjimečný trest (§54), kterému byl uložen trest odnětí svobody za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§108), kterému byl za zvlášť závažný zločin (§14 odst. 3) uložen trest odnětí svobody ve výměře nejméně osmi let, nebo který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a v posledních pěti letech uprchl z vazby nebo z výkonu trestu.“³¹

Do tohoto typu věznice jsou zařazováni i odsouzení, kterým byl uložen trest odnětí svobody na doživotí. Výkon trestu je vykonáván v celovém systému, neboť nebezpečnost těchto odsouzených je značná a jejich volnější pohyb je nebezpečný. Pokud jsou zařazeni do pracovní činnosti, tuto činnost vykonávají pouze na k tomu určených místech ve věznicích a jsou kontrolováni každých 30 minut příslušníky VS ČR. Doživotní vězni mohou vykonávat pracovní činnost pouze na svých celách.

2.2.3 Ústav pro výkon zabezpečovací detence

Na základě účinnosti zákona č. 129/2008 Sb. o výkonu zabezpečovací detence od 01. 01. 2009 spravuje VS ČR dva ústavy pro výkon zabezpečovací detence, kdy jeden se nachází ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno (dále jen „**VVaÚpVZD Brno**“) a druhý ve Věznici Opava.³²

„Zabezpečovací detence se vykonává v ústavu se zvláštní ostrahou a s léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními

³⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání.* Praha 2012, s. 1916. § 196.

³¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání.* Praha 2012, s. 756. § 56/2d.

³² Interní zdroj VS ČR

a činnostními programy. Výkonem se sleduje jak ochrana společnosti, tak terapeutické a výchovné působení na chovance. Ti jsou do zabezpečovací detence umístěováni na základě soudního rozhodnutí. Je určena pro osoby, které spáchaly zvlášť závažný trestný čin a pro svou duševní poruchu nejsou schopny běžného výkonu trestu a psychiatrické nemocnice nejsou schopny zajistit ochranu společnosti.³³

„Soud uloží zabezpečovací detenci v případě uvedeném v § 47 odst. 2, nebo jestliže pachatel činu jinak trestného, který by naplňoval znaky zločinu, není pro nepřítetnost trestně odpovědný, jeho pobyt na svobodě je nebezpečný a nelze očekávat, že by uložené ochranné léčení s přihlédnutím k povaze duševní poruchy a možnostem působení na pachatele vedlo k dostatečné ochraně společnosti.“³⁴

Zabezpečovací detence se vykonává v ústavu pro výkon zabezpečovací detence se zvláštní ostrahou a s léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy.³⁵

„Soud může zařadit pachatele do jiného typu věznice, než do kterého má být podle výše uvedených pravidel zařazen, má-li se zřetelem na závažnost trestného činu a na stupeň a povahu narušení pachatele za to, že bude jeho náprava v jiném typu věznice lépe zaručena.“³⁶

Generální ředitel VS ČR svým nařízením stanovuje „profilaci věznic“, kde určuje místo výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody a stanoví základní typy věznic a zřizuje oddělení různých základních typů ve věznici. Například Věznice Příbram je určena pro výkon trestu odnětí svobody s ostrahou, ale je zde zřízeno oddělení pro výkon trestu odnětí svobody mužů zařazených v typu věznice dozor a dohled, specializované oddělení pro odsouzené s poruchou osobnosti způsobenou užíváním psychotropních látek a pro výkon trestu odsouzených mužů ve věznici typu ostraha.³⁷ Věznice Mírov je profilována jako věznice se zvýšenou ostrahou. Má oddělení s dozorem, s ostrahou, oddělení se zvýšenou ostrahou, oddělení pro výkon doživotních trestů a oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených s duševní poruchou a poruchou chování.³⁸

³³ *Vězeňská služba ČR-věznice Opava* [online]. 2014, zabezpečovací-detence [cit. 2014-08-11]. Dostupné z WWW: <<http://vscr.cz/veznice-opava-83/o-nas-1603/zabezpecovaci-detence/>>.

³⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání*. Praha 2012, s. 1177. §100.

³⁵ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání*. Praha 2012, s. 1177. §100/4.

³⁶ FRYŠTÁK, M., PROUZA, D., VANĚČEK, P., ZAJÍČKOVÁ, E. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2007. s. 128

³⁷ VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *České věznice*, Praha 2008, s. 58.

³⁸ VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *České věznice*, Praha 2008, s. 34.

3 Eskortní služba

V této kapitole se podrobněji zaměříme na nejdůležitější téma této práce, kterou je realizace eskortování vězňených osob. Tato činnost patří mezi jednu z nejdůležitějších a nejrizikovějších činností, které VS ČR zajišťuje, neboť při realizaci této činnosti opouštějí vězňené osoby střežené a oplocené objekty věznic a je zde velké riziko možnosti útěku, pokusu o útěk a v neposlední řadě i možnost osvobození eskortované osoby osobou zvenčí.

Další problematikou při eskortování vězňených osob je zvyšování finanční nákladovosti spočívající v materiálních a lidských zdrojích. Růst této finanční zátěže se negativně projevuje ve finančním rozpočtu pro VS ČR a zároveň se tímto promítá i do zvýšení celkového státního rozpočtu České republiky.

Realizace a zajištění bezpečnosti eskort vězňených osob provádí příslušníci eskortních směn jednotlivých věznic.

3.1 Eskorta a eskortování

Eskortní činnost patří mezi nejrizikovější aktivity, které vězeňská služba zajišťuje.

„Eskortou se rozumí každý ozbrojený doprovod vězňené osoby prováděný mimo věznici.“³⁹ „Eskortu tvoří příslušníci a eskortované vězňené osoby.“⁴⁰

Příslušníci zařazení do eskorty odpovídají za přepravu či přesun vězňených osob a za bezpečnost při jejich realizaci. Bezpečnost při realizaci eskort spočívá nejen v ochraně společnosti před eskortovanou osobou, v místech kde je eskorta realizována, ale i v ochraně eskortované osoby před společností. Ochrana společnosti před eskortovanou osobou spočívá v zabránění útěku eskortované osoby, neboť by tato osoba mohla na útěku páchat další trestnou činnost a tím ohrožovat společnost. Ochrana eskortované osoby před společností vychází z možnosti, že se v místě eskorty pohybuje osoba, kterou eskortovaná osoba poškodila a ta by se jí chtěla pomstít. Příkladem této ochrany eskortované osoby byl mediálně známý případ podnikatele Ďurička, který zastřelil V. Kočku ml., jenž pocházel z rozvětvené rodiny, a hrozilo nebezpečí, že se mu

³⁹ ONDRÁŠEK, P. *Narižení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 18. §37.

⁴⁰ ONDRÁŠEK, P. *Narižení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 18. §38/1.

někdo bude chtít za způsobenou smrt pomstít a může tuto eskortovanou osobu napadnout.

Základní a nejdůležitější legislativa pro všechny příslušníky VS ČR je účinný zákon o Vězeňské službě. Podrobnější legislativou, která upravuje povinnosti příslušníků, zařazených na různých odděleních, je Sbírnka nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky. Pro příslušníky zařazené na úsek eskortní služby je nejdůležitější NGR 23/2014.

Účelem tohoto nařízení je stanovit systém střežení, výzbroj a výstroj, organizaci, prostředky vězeňské a justiční stráže a úkoly příslušníků VS ČR zajišťující střežení, předvádění a eskortování osob ve výkonu vazby, osob ve výkonu trestu odnětí svobody a osob ve výkonu zabezpečovací detence, při střežení a obraně objektů Vězeňské služby tak, aby byl zabezpečen účel výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a výkonu zabezpečovací detence, dále pořádek a bezpečnost, a to i v budovách soudů, státních zastupitelství nebo Ministerstva spravedlnosti, v jiných místech výkonu a správy soudnictví a při činnosti státních zastupitelství a zajištěna bezpečnost zaměstnanců soudů, státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti České republiky.⁴¹ Toto nařízení nám mimo jiné specifikuje složení eskorty, druhy eskort, kdo je oprávněn nařizovat eskorty, organizaci, způsob a administrativní úkony při provádění některých eskort a povinnosti velitelů a členů eskorty.

3.1.1 Eskortní směna a složení eskorty

Eskortní směny jednotlivých vazebních věznic a věznic jsou složeny vždy z příslušníků VS ČR. Eskortní směnu tvoří Vrchní inspektor strážní služby pro eskortní službu (dále jen „**VISS-ES**“), který je nadřízen všem příslušníkům zařazeným v jeho směně, Inspektor strážní služby pro eskortní službu (dále jen „**ISS-ES**“), který zastupuje VISS-ES v jeho nepřítomnosti, dále pak velitelé eskort a strážní.

V roce 2000 byla ve Vazební věznici Praha – Pankrác zřízena první Zvláštní eskortní skupina složená z řad příslušníků eskortní směny. „Jednotka Zvláštní eskortní skupiny Vazební věznice Praha – Pankrác slouží v první řadě k provádění bezpečnostních eskort vězněných osob, kde hrozí ozbrojené přepadení eskorty za účelem osvobození nebo likvidace vězněné osoby, či zmaření soudního jednání.“⁴²

⁴¹ ONDRÁŠEK, P. *Nařízení č. 23 o vězeňské a justiční stráži*, Praha, 2014, s. 1. §1.

⁴² GRUBER, J. *Bezpečnost a zvláštní eskorty*. In *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha, 2004, s 227.

Složení eskorty a počet příslušníků včetně určení velitele eskorty, způsob a taktiku provedení eskorty včetně využití doprovodných vozidel určuje vedoucí oddělení a v mimopracovní době vrchní inspektor strážní služby po konzultaci s vedoucím oddělení.⁴³ Členem eskorty je strážný - řidič motorového vozidla, kterým je eskorta prováděna. Strážný - řidič je vyzbrojen a vystrojen dle rozhodnutí vedoucího oddělení a v mimopracovní době vrchního inspektora strážní služby.⁴⁴ Eskorty je zpravidla složena z velitele eskorty, strážných a řidiče, toto složení však závisí na druhu eskorty a počtu eskortovaných osob. Například při krátkodobé pěší eskortě, kdy je eskortována pouze jedna vězněná osoba, z důvodu technického zabezpečení chodu věznice a je prováděna v okolí věznice, je eskorta složená pouze z velitele eskorty. Při eskortách mimo střežené objekty věznic, které se realizují motorovými vozidly, tvoří eskortu velitel, počet strážných odpovídající počtu eskortovaných osob a charakteristice místa eskorty a řidič eskortního vozidla.

Při eskortách lze na základě rozhodnutí vedoucího oddělení ke zvýšení bezpečnosti využívat příslušníka v civilním oděvu. Způsob a zásady využití příslušníka v civilním oděvu se stanoví ve strážních pravidlech pro výkon eskortní služby.⁴⁵

Velitel eskorty

„Velitel eskorty je určován vedoucím oddělení nebo vrchním inspektorem strážní služby nebo vrchním inspektorem strážní služby pro eskortní službu; při výkonu služby je nadřízený všem příslušníkům zařazeným v jeho eskortě.“⁴⁶

Základní povinností velitele eskorty při všech druzích eskort je mít přesný přehled o počtu eskortovaných osob, druhu, způsobu a cíli eskorty. Musí mít s sebou vždy při eskortě identifikační kartu vězně, strážní pravidla pro konkrétní druh eskorty a propustku nebo eskortní příkaz, který ho opravňuje realizaci daného druhu eskorty. Mezi další povinnosti velitele eskorty patří jmenovité převzetí eskortovaných osob dle identifikačních karet, zajištění provedení důkladných osobních prohlídek eskortovaných osob a prověřit přiložení donucovacích prostředků. Před realizací eskorty motorovými vozidly je povinen zajistit před nástupem do eskortního vozidla a před výstupem z eskortního vozidla kruhové střežení eskortovaných osob. Po příjezdu na určené místo eskorty musí velitel eskorty provést prohlídku míst, kde se bude eskortovaná osoba pohybovat a přijmout taková opatření, aby nedošlo k narušení

⁴³ ONDRÁŠEK, P. *Narižení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 18. §38/2.

⁴⁴ ONDRÁŠEK, P. *Narižení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 19. §38/3.

⁴⁵ ONDRÁŠEK, P. *Narižení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 22. §41/16.

⁴⁶ ONDRÁŠEK, P. *Narižení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 43. §69.

eskorty, nebo útěku eskortované osoby. Při předvádění eskortovaných osob mimo věznici je povinen zajistit přiložení předváděcích řetízků eskortované osobě.⁴⁷

Člen eskorty

Členem eskorty se rozumí příslušníci VS ČR, kteří jsou veleni denním rozkazem vedoucího oddělení vězeňské stráže na eskortu. Tito příslušníci jsou podřízeni veliteli eskorty a plní jeho příkazy. Mezi jejich základní povinnosti patří přikládání donucovacích prostředků eskortovaným osobám, jejich předvádění a střežení po celou dobu eskorty.

„Členem eskorty je strážný - řidič motorového vozidla, kterým je eskorta prováděna. Strážný - řidič je vyzbrojen a vystrojen dle rozhodnutí vedoucího oddělení a v mimopracovní době vrchního inspektora strážní služby.“⁴⁸

Řidič motorového vozidla eskorty

Základní povinností řidiče je dopravit bezpečně eskortu na určené místo a zpět. Ve zvláštních případech, kdy to bezpečnost eskorty vyžaduje, je oprávněn na rozkaz velitele eskorty použít zvláštní zvukové výstražné zařízení doplněné zvláštním výstražným světlem modré barvy, kterým jsou eskortní vozidla vybavena. Toto zvláštní zvukové výstražné zařízení doplněné zvláštním výstražným světlem modré barvy označuje vozidla s právem přednostní jízdy dle zákona č. 361/2000 sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (dále jen „**zákon o silničním provozu**“).

3.1.2 Výzbroj a vybavení eskorty

Příslušníci eskortních směn jsou vyzbrojeni střelnými zbraněmi a donucovacími prostředky. V současné době jsou ve standardní výzbroji VS ČR pistole ČZ vz. 75, samopal vz. 58, brokovnice a samopal vz. 61 (šorpion), neboť tato zbraň „je univerzální zbraň jednotlivce, určená k plnění zvláštních úkolů. Ze samopalu lze střílet jednotlivými ranami, nebo dávkami“⁴⁹. Při eskortách mohou být použity i speciální typy výstrojí, jako je třeba balistická nebo protiúderová výstroj, které se používají při speciálních eskortách, např. při eskortě nebezpečné osoby. Použití donucovacích

⁴⁷ ONDRÁŠEK, P. *Narizení č. 23 o vězeňské a justiční stráži*, Praha, 2014, s. 43. §70.

⁴⁸ ONDRÁŠEK, P. *Narizení č. 23 o vězeňské a justiční stráži*, Praha, 2014, s. 19. §38, odst. 3.

⁴⁹ KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. s 60.

prostředků nebo použití střelné zbraně je legislativně zakotveno v zákoně o Vězeňské a justiční stráži.

Donucovací prostředky

„Pokud je to nezbytné k zajištění pořádku a bezpečnosti, je příslušník při plnění svých úkolů oprávněn použít donucovací prostředky proti osobám, které ohrožují život nebo zdraví, úmyslně poškozují majetek nebo násilím se snaží mařit účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo narušují pořádek nebo bezpečnost v prostorách Vězeňské služby, ve věznicí pro místní výkon trestu, v budovách soudů, jakož i jiných místech činnosti soudů, budovách státních zastupitelství nebo ministerstva, v zařízeních mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb a v blízkosti střežených objektů.“⁵⁰

„Donucovacími prostředky jsou hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany, předváděcí řetízky, pouta, poutací popruhy a pouta s poutacím opaskem, slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek, obušek nebo jiný úderný prostředek, služební pes, vodní stříkač, zásahová výbuška, expanzní zbraně, úder střelnou zbraní, hrozba střelnou zbraní, varovný výstřel, vytlačování štítem, vytlačování vozidlem, prostředek k zamezení prostorové orientace.“⁵¹

„Příslušník rozhoduje, který z donucovacích prostředků použije podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného služebním zákrokem. Přitom je povinen dbát, aby použití donucovacího prostředku bylo přiměřené účelu zákroku a aby jím nebyla způsobena újma zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti protiprávního jednání.“⁵²

Oproti dřívějšímu výčtu donucovacích prostředků, které mohou příslušníci VS ČR použít, nám novela zákona o Vězeňské službě přinesla několik pozitivních změn. V současné době je možno navíc používat vytlačování štítem nebo vozidlem, použít prostředek k zamezení prostorové orientace a elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek. Zařazením do legislativy tohoto dočasně zneschopňujícího prostředku je velkým pozitivem, neboť v ostatních vyspělých státech je při výkonu služby používán a je znám pod názvem Taser. Z pohledu příslušníků

⁵⁰ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §17/1. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

⁵¹ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §17/2. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

⁵² ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §17/3. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

je Taser velmi účinným donucovacím prostředkem v případech kdy musejí zasahovat proti nebezpečným vězněným osobám. Tasery by ocenili i příslušníci Justiční stráže, kteří vykonávají službu uvnitř budov, například při ochraně v jednacích síních soudů. Negativem je pouze skutečnost, že do současné doby nebyly Tasery ještě zařazeny do výzbroje VS ČR.

Použití střelné zbraně

„Příslušník je oprávněn při plnění svých úkolů použít střelnou zbraň jen výjimečně, aby v případě nutné obrany odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby, překonal odpor směřující ke zmaření služebního zákroku, pokud jej nemůže překonat jinak a nedokončení zákroku by ohrozilo život nebo zdraví jiné osoby, zamezil útěku osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody ze střeženého objektu nebo při eskortě, kterou nelze zadržet jiným způsobem, odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo od útoku upuštěno, zneškodnil zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.⁵³

Použití střelné zbraně je přípustné jen tehdy, jestliže by použití donucovacích prostředků bylo zřejmě neúčinné.⁵⁴

Před použitím střelné zbraně v případech uvedených výše je příslušník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito střelné zbraně. Od výzvy s výstrahou může příslušník upustit pouze v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.⁵⁵

Při použití střelné zbraně je příslušník povinen dbát nutné opatrnosti, aby zejména neohrozil život nebo zdraví jiných osob, a aby co nejvíce šetřil život osoby, proti níž zakročuje.⁵⁶

⁵³ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §18/1. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

⁵⁴ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §18/2. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

⁵⁵ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §18/3. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

⁵⁶ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §18/4. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

Zákon o Vězeňské službě pamatuje i na to, že se donucovací prostředky a střelná zbraň nemohou použít proti každé osobě. „Při služebním zákroku nelze proti těhotné ženě, osobě vysokého věku a osobě se zjevným zdravotním postižením nebo osobě zjevně mladší 15 let použít úderů a kopů sebeobranu, pout s poutacím opaskem, slzotvorných, elektrických nebo jiných obdobně dočasně zneschopňujících prostředků, obušku a jiného úderného prostředku, služebního psa, vodního stříkače, zásahové výbušky, expanzní zbraně, úderu střelnou zbraní, varovného výstřelu a střelné zbraně.“⁵⁷ Dále nemůže použít příslušník proti ženě služebního psa, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek a střelnou zbraň. Toto omezení však neplatí, pokud útok těchto osob bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví příslušníka nebo jiné osoby anebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak, a pokud je třeba zamezit útěku osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody ze střeženého objektu nebo při eskortě, kterou nelze zadržet jiným způsobem.⁵⁸

V případech, kdy je příslušník nucen použít kterýkoliv z donucovacích prostředků, je povinen co nejdříve tuto skutečnost nahlásit svému nadřízenému a o tomto použití sepsat záznam. Dojde-li ke zranění osoby, je příslušník povinen, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout první pomoc a zajistit lékařské ošetření.⁵⁹

Použití donucovacích prostředků bývá až ta poslední fáze jednání příslušníků, kdy už nepomáhají jiné mírnější prostředky. Použití střelnou zbraň je pro každého příslušníka značně těžké rozhodování. Pro příslušníky, kteří zajišťují eskorty je toto rozhodnutí o to těžší, protože se pohybují s vězňenými osobami v místech, kde je zvýšený pohyb civilních osob, jako jsou budovy soudů a areály nemocnic. V nemocnicích je to horší i z toho důvodu, že tyto areály jsou umístěny v centrech měst a vystřelená nebo odražená střela může ohrozit život nebo zdraví mnoha neúčastných osob.

⁵⁷ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §19/1a. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

⁵⁸ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §19/1b. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

⁵⁹ ČESKO. Zákon 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. In *Česká národní rada*. 1992, §20. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.

3.2 Způsoby a druhy eskort

„Podle způsobu provádění rozeznáváme eskorty motorovými vozidly, pěší eskorty a eskorty zajišťované letecky.“⁶⁰

Při eskortě motorovými vozidly platí hlavně tyto zásady: maximální počet přepravovaných osob je stanoven počtem míst k sezení ve vozidle, rozmístění eskortovaných ve vozidle stanovuje velitel eskorty; eskortovaní nesmějí sedět bezprostředně za řidičem, eskortovaní nastupují do vozidla nebo vystupují z vozidla v zástupu a příslušníci zaujímají kruhové střežení, po celou dobu eskorty vozidlem musí být eskortovaní bezprostředně střeženi; ve vozidlech vybavených speciálními technickými prostředky jsou vězněné osoby zajištěny uzamčením a za uzamčení speciálních technických prostředků ve vozidle odpovídá velitel eskorty, který jako jediný rozhoduje o jejich odemčení, dveře vozidel se zajišťují proti otevření zevnitř, eskorty se neprovádějí nákladními motorovými vozidly, bezpečnost eskort se dle potřeby zvyšuje doprovodnými vozidly, osoby eskortované do nebo ze zdravotnického zařízení jsou přepravovány v poloze, kterou určí ošetřující lékař podle jejich zdravotního stavu, během eskorty je třeba zohlednit režimová opatření stanovená ošetřujícím lékařem.⁶¹

„Pěší eskorta se řídí zejména těmito zásadami: cíl eskorty je v bezprostřední blízkosti věznice, eskorta se provádí v semknutém a organizovaném tvaru, eskorta se pohybuje po pravé straně vozovky, přičemž je střežena zepředu a z obou stran a velitel eskorty jde vždy vzadu; je-li eskorta prováděna pouze dvěma příslušníky, jde jeden vpředu na úrovni čela tvaru a velitel eskorty vzadu v takové vzdálenosti, aby měl dokonalý přehled na obě strany tvaru, eskorta musí být označena podle příslušných právních předpisů o pravidlech silničního provozu, k zajištění bezpečnosti pěší eskorty na stálé střežené pracoviště v bezprostřední blízkosti věznice se zpravidla buduje drátěné oplocení (koridor), v těchto případech příslušníci, kteří zajišťují tvar z boku, jdou mimo toto oplocení (koridor).“⁶²

„Eskorta k převzetí nebo předání vězněné osoby do státu nesousedícího s Českou republikou se provádí letecky. Letecké eskorty zajišťuje odbor vězeňské a justiční stráže.“⁶³

⁶⁰ ONDRÁŠEK, P. *Nariadení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 19. §39, odst. 2

⁶¹ ONDRÁŠEK, P. *Nariadení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 20. §41, odst. 1

⁶² ONDRÁŠEK, P. *Nariadení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 20. §41, odst. 2

⁶³ ONDRÁŠEK, P. *Nariadení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 28. §46, odst. 2

„Podle účelu rozlišujeme eskorty:

- a) k umístění a přemístění mezi věznicemi (dále jen „k umístění a přemístění“),
- b) k soudnímu řízení,
- c) do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotních služeb,
- d) na střežené pracoviště,
- e) k vyšetřovacím úkonům na základě žádosti policejního orgánu nebo jiného oprávněného orgánu,
- f) k převzetí nebo předání do jiného státu,
- g) k předání do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence,
- h) v jiných oprávněných případech.“⁶⁴

⁶⁴ ONDRÁŠEK, P. *Narižení č. 23 o vězeňské a justiční strážci*, Praha, 2014, s. 19. §39, odst. 1

4 Problematika a finanční náročnost vybraných druhů eskort

Tato kapitola bude zaměřena na problematiku vydraných druhů eskort, jejich finanční nákladovost a bezpečnost. Při eskortách dochází ke značným bezpečnostním rizikům, neboť se vězněné osoby nacházejí mimo chráněné a střežené objekty a je zde možnost jejich útěku nebo pokusu o útěk, možnost napadení eskorty, osvobození vězněné osoby a v neposlední řadě i možnost napadení civilních osob vězněnou osobou. Tyto rizika se promítají do každodenní práce příslušníků eskortních směn, protože každý den provedou několik eskort vězněných osob.

V jednotlivých tabulkách u vybraných druhů eskort budou znázorněny počty eskortovaných osob a jejich finanční náročnost za Věznici Příbram a za celou VS ČR. Pro výpočty finanční nákladovosti na pohonné hmoty byly použity průměrné náklady na jeden kilometr podle jednotlivých typů vozidel využívaných při eskortách (eskortní autobus – 36,- Kč/km, VW LT/Sanita – 13,82 Kč/km a osobní automobil – 6,- Kč/km). Pro výpočty finanční náročnosti příslušníků byly použity průměrné náklady na hodinu služby příslušníka VS ČR provádějícího eskortu (velitel eskorty – 244,- Kč/hod., člen eskorty – 197,- Kč/hod.) dle údajů GŘ VS ČR.

4.1 Eskorty k umístění a přemístění

Eskorty k umístění a přemístění slouží především pro hromadnou přepravu vězněných osob mezi jednotlivými věznicemi, aby se minimalizovaly náklady na eskorty převážně mezi věznicemi a soudy, neboť mezi základní povinnost VS ČR patří zajištění přítomnosti jednotlivých vězněných osob u orgánů činných v trestním řízení, hlavně soudů po celé České republice. Vězněné osoby se eskortují do věznic, které spadají do obvodu soudů, které proti určeným vězněným osobám vedou soudní řízení. Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů v § 18 stanoví, že „Řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán.“⁶⁵ Jelikož je v republice celkem 98 soudů všech instancí a věznic pouze 35, musí VS ČR provádět tyto hromadné svozy, neboť většina vězněných osob není z kapacitních důvodů jednotlivých věznic vězněna v příslušných obvodech soudů,

⁶⁵ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 1. vydání.* Praha: Leges, 2012, s. 517. § 18

ale jsou rozmístěny dle volných ubytovacích kapacit jednotlivých věznic po celé České republice.

Nejdůležitější funkci na eskortách k umístění a přemístění plní Věznice Jiřice, kde bylo v roce 2000 zřízeno Sběrné eskortní středisko. Toto Sběrné eskortní středisko slouží jako centrální překladiště vězněných osob určených k umístění a přemístění, které přivázejí eskortní autobusy z celé republiky.

„Umístění a přemístění všech vězňů zajišťuje devět stálých svozových věznic (konkrétně věznice a vazební věznice: Příbram, Vlnařice, Plzeň, Horní Slavkov, Hradec Králové, Litoměřice, Brno, Liberec a České Budějovice, mimořádně i Věznice Jiřice jako desátá svozová věznice se svozem vazebních věznic Praha Pankrác a Ruzyně) s pomocí eskortních vozidel, zpravidla eskortních autobusů o kapacitě 34–42 míst, z většiny vybavených WC a klimatizací. K stání eskortních vozidel je využito nádvoří věznice s dostatečným počtem parkovacích míst.“⁶⁶

Tyto eskorty se řadí mezi velmi rizikové, protože je převáženo větší množství vězněných osob. Při kapacitě eskortního autobusu 34–42 míst pro vězněné osoby, nezbyvá mnoho místa pro dostatečný počet příslušníků, kteří je střeží. V tomto případě je prvním velkým rizikem možnost vnitřního ohrožení eskorty – napadení eskortujících eskortovanými. Tato situace může vzniknout, když příslušník musí vstoupit mezi eskortované osoby z několika různých důvodů, jako je třeba poskytnutí první pomoci eskortované osobě, uklidnění nepokojů mezi eskortovanými osobami, nebo kontrola přiložení donucovacích prostředků. Dalším rizikem je vnější ohrožení eskorty, mezi které řadíme pokus o osvobození vězně, například zinscenovanou dopravní nehodou, kdy nemůže eskortní autobus pokračovat v jízdě do cíle eskorty. Mezi další bezpečnostní rizika patří i technická porucha eskortního autobusu. V tomto případě se musí zajistit přistavení náhradního autobusu a přeložení vězněných osob. V této situaci se využívá součinnost s Policií ČR, která eskortě pomůže zajistit okolí eskortních vozidel proti napadení eskorty nebo útěku eskortovaných osob, kteří mohou využít situaci, kdy přecházejí z jednoho autobusu do druhého. K dalšímu využití a spolupráci jiných složek Integrovaného záchranného systému při eskortách dochází při zdravotních kolapsech eskortovaných osob, kdy je nutno přivolat Zdravotnickou záchrannou službu, zastavit eskortu a poskytnou první pomoc.

⁶⁶ *Vězeňská služba ČR-Věznice Jiřice* [online]. 2015, o nás [cit. 2015-01-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-jirice-76/o-nas-1583/vykon-vezenstvi-287/cinnost-sberneho-eskortniho-strediska>>.

Eskorty k umístění a přemístění jsou nejnáročnější na finanční náklady na dopravu. Eskortní vozidla při těchto eskortách najedou ročně kolem jednoho milionu kilometrů a náklady na provoz se vyšplhají k částce dvaceti šesti milionů korun a tím se stávají nejnákladnějšími eskortami na dopravu (viz tabulka č. 1 a č. 2).

Tabulka č. 1: Eskorty k umístění a přemístění za rok 2014 Věznice Příbram⁶⁷

ESKORTY K PŘEMÍSTĚNÍ A UMÍSTĚNÍ (DE + PŘÍMÉ ESKORTY)							
	počet jízd	počet km	počet hodin	počet vězňených osob	SUMÁŘ		
					náklady na dopravu	náklady na střežení	NÁKLADY CELKEM
SOUHRN	150	30 360	4 912	5 238	914 351 Kč	1 003 619 Kč	1 917 970 Kč

Tabulka č. 2: Eskorty k umístění a přemístění za rok 2014 VS ČR⁶⁸

ESKORTY K PŘEMÍSTĚNÍ A UMÍSTĚNÍ (DE + PŘÍMÉ ESKORTY)							
	počet jízd	počet km	počet hodin	počet vězňených osob	SUMÁŘ		
					náklady na dopravu	náklady na střežení	NÁKLADY CELKEM
SOUHRN	5 475	1 008 298	119 977	64 768	25 711 678 Kč	24 757 192 Kč	50 468 870 Kč

4.2 Eskorty k soudnímu řízení

Eskorty k soudnímu řízení zajišťuje zpravidla věznice, která spadá do obvodu příslušného soudu, kde se soudní řízení s vězňenou osobou koná. Nařízením generálního ředitele VS ČR je stanovena spádovost věznic pro obvody soudů. Vazební věznice zajišťují eskorty vazebně stíhaných osob zpravidla ke všem soudům, které se nacházejí v jejich kraji (např. Vazební věznice České Budějovice zajišťuje eskorty ke všem soudům v Jihočeském kraji – celkem 7 okresních soudů a 1 krajský soud). Pro všechny věznice a vazební věznice patří eskorty k soudnímu řízení mezi činnost, která je zatížena značnou finanční a lidskou nákladovostí.

Z bezpečnostního pohledu jsou eskorty k soudnímu řízení řazeny mezi vysoce rizikové, neboť se soudní řízení koná ve veřejných budovách za přítomnosti většího počtu nezúčastněných osob. Bezpečnost v budovách soudů zajišťuje Justiční stráž, která má na vstupech do budov k dispozici detekční rám a rentgen na odhalování kovových

⁶⁷ Zdroj: Vlastní výzkum a informace získané z materiálů zpracovaných na GR VS ČR.

⁶⁸ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GR VS ČR.

předmětů. Do budov soudů je přísný zákaz vnášení jakýchkoliv zbraní. I přes tato opatření se může stát, že někdo do budovy soudu zbraň pronese a může dojít k napadení soudu nebo eskorty.

Příslušníci, kteří provádějí eskorty vězněných osob k soudnímu líčení, mají v každé budově soudu k dispozici vymezené prostory s odkládacími celami pro eskortované osoby, které jsou vybaveny stavebnětechnickými prostředky (např. mřížemi v oknech) zamezující útěk. Z těchto prostor poté příslušníci zajišťují navádění eskortovaných osob do předem určených jednacích síní soudu. Při tomto navádění a při jednání v soudní síni vznikají největší bezpečnostní rizika osvobození vězně nebo jeho útěk. Jsou známé případy, kdy při předvádění do jednací síně, byla eskorta napadena a eskortovaná osoba byla osvobozena, kdy z odkládací cely po vylomení mříží uprchl vězeň a kdy přímo ze soudní síně z okna vyskočil eskortovaný a dal se na útěk.

Mezi jednání u soudů, kam jsou vězněné osoby eskortovány, patří trestní řízení, civilní řízení, řízení o přeřazení do jiného typu věznice a o podmíněném propuštění. Poslední dvě řízení jsou z pohledu eskortujících příslušníků zbytečným mrháním finančních a lidských zdrojů při eskortách k těmto líčením. Jelikož každá věznice disponuje vlastní soudní síní v areálu věznice, mohla by se tato řízení konat přímo ve věznicích, jako tomu občas bývá, ale ve většině případů se vězněné osoby eskortují k soudům.

Věznice Příbram eskortovala k Okresnímu soudu v Příbrami v roce 2014 celkem 256 osob, z toho k trestnímu a civilnímu řízení (T, C) 53 osob, k řízení o přeřazení do jiného typu věznice nebo nařízení trestu (Nt) 15 osob a k řízení o podmíněném propuštění (PP) 188 osob. V soudní síni Věznice Příbram se konalo 144 řízení o přeřazení do jiného typu věznice nebo nařízení trestu (Nt) a 7 řízení o podmíněném propuštění (viz tabulka č. 3).⁶⁹

Tabulka č. 3: Soudní řízení za rok 2014 Věznice Příbram

SOUDNÍ ŘÍZENÍ ZA ROK 2014 VĚZNICE PŘÍBRAM				
	Jednací síň Věznice Příbram		Jednací síň Okresního soudu v Příbrami	
	počet jízd	počet osob	počet jízd	počet osob
trestní a civilní řízení (T, C)	0	0	50	53
řízení o přeřazení do jiného typu věznice nebo nařízení trestu (Nt)	20	144	50	15
řízení o podmíněném propuštění (PP)	1	7		188
SOUHRN	21	151	100	256

⁶⁹ Vlastní výzkum

Pokud se soudní řízení koná v jednacích síních Věznice Příbram, jsou náklady na zajištění přítomnosti soudního senátu a soudních úředníků do Věznice Příbram od Okresního soudu v Příbrami celkem 849,90 Kč (VW Transporter – 13,86 Kč/km x 40 km + řidič – 197,- Kč/hod. x 1,5 hod.). Při těchto řízeních se může projednat až 12 osob v jednom dni. Pokud tyto náklady vydělíme počtem vězněných osob, které se těchto řízení zúčastní, dostaneme se na částku 70,80 Kč na jednu vězněnou osobu. Pokud se soudní řízení koná u Okresního soudu v Příbrami, jsou náklady na zajištění eskorty mnohem vyšší, neboť se zde musí započítat nejen doprava, ale i náklady na střežení příslušníky. Při eskortování jedné vězněné osoby k Okresnímu soudu v Příbrami jsou celkové náklady 1342,80 Kč (VW LT – 13,86 Kč/km x 30 km + velitel eskorty – 244,- Kč/hod., 2x člen eskorty – 197,- Kč/hod., všichni x 1,5 hod.). Pokud se eskortuje více vězněných osob, musí jejich střežení zajišťovat více příslušníků, doba eskorty se prodlužuje a tím stoupají finanční náklady.

Z těchto důvodů by se mohl začít využívat systém videokonferencí, který používá množství velkých firem po celém světě. Ministerstvo spravedlnosti a VS ČR zahájily pilotní projekt videokonference, který proběhl mezi Věznicí Jiřice a Okresním soudem v Nymburce. Ministerstvo spravedlnosti plánuje do dubna 2016 takto propojit soud, státní zastupitelství a věznice. Náklady na toto vybavení by mělo být 61 milionů korun, z čehož 49 milionů korun by mělo být čerpáno z Norských fondů.⁷⁰ V tomto případě by se jednalo o výrazné ušetření nákladů spočívajících v přepravě vězněných osob k soudům a zároveň snížení nákladů na hromadné svozy při eskortách k umístění a přemístění.

Taktéž původně zamýšlená změna trestního řádu o rozdělení věznic pouze na dva druhy – věznice a věznice se zvýšenou ostrahou, by znamenala značné úspory ve finančním rozpočtu resortu ministerstva spravedlnosti, které musí rozdělit mezi justici a VS ČR, neboť by se tím zrušila všechna jednání o přeřazení do jiného typu věznice. Neposlední úsporou finančních prostředků by bylo nařizování více soudních jednání o podmíněném propuštění v jednacích síních věznic.

Mezi eskorty k soudnímu řízení řadíme i eskorty k vyšetřovacím úkonům na základě žádosti policejního orgánu nebo jiného oprávněného orgánu, které se provádějí na žádost orgánů činných v trestním řízení, jako jsou státní zastupitelství, Policie ČR a Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“), kde je

⁷⁰ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GŘ VS ČR

vyžadována přítomnost vězněné osoby. Těchto eskort je realizováno minimum, protože tyto oprávněné orgány jezdí za vězněnými osobami do věznic, kde mají možnost využít k výslechům a jednáním speciální místnosti pro ně zřízené. Novela zákona o výkonu trestu a o změně některých souvisejících zákonů přinesla snížení počtu tohoto typu eskort, neboť si mohou policejní orgány eskortovat vězněnou osobu samy, po předchozí písemné žádosti.⁷¹

Eskorty k soudnímu řízení se řadí mezi finančně nejnáročnější na lidskou sílu, neboť k eskortování vězněných osob je třeba využít značného počtu příslušníků (viz tabulka č. 4 a č. 5).

Tabulka č. 4: Eskorty k soudnímu řízení za rok 2014 Věznice Příbram⁷²

ESKORTY K OČTŘ (SOUDY, POLICIE, STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ)							
	počet jízd	počet km	počet hodin	počet vězněných osob	SUMÁŘ		
					náklady na dopravu	náklady na střežení	NÁKLADY CELKEM
SOUHRN	100	2 201	1 420	256	32 414 Kč	294 334 Kč	326 748 Kč

Tabulka č. 5: Eskorty k soudnímu řízení za rok 2014 VS ČR⁷³

ESKORTY K OČTŘ (SOUDY, POLICIE, STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ)							
	počet jízd	počet km	počet hodin	počet vězněných osob	SUMÁŘ		
					náklady na dopravu	náklady na střežení	NÁKLADY CELKEM
SOUHRN	16 427	625 800	354 253	38 405	10 827 789 Kč	73 375 790 Kč	84 203 579 Kč

4.3 Eskorty do civilních zdravotnických zařízení

VS ČR má v každé věznici zdravotnické středisko, ve kterém poskytuje zdravotní péči praktický lékař a všeobecné sestry. Zároveň je poskytována i lůžková péče ve dvou vězeňských nemocnicích. Ve Vazební věznici Praha – Pankrác je interní, chirurgické a radiologické oddělení. VVaÚpVZD Brno disponuje oddělením interny, infekce, následné péče a psychiatrické. Bohužel obě dvě tato vězeňská nemocniční

⁷¹ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In *Parlament České republiky*. 1999, §42a. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>

⁷² Zdroj: Vlastní výzkum a informace získané z materiálů zpracovaných na GR VS ČR.

⁷³ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GR VS ČR.

zařízení disponují minimální kapacitou lůžek pro vězněné osoby, proto se často stává, že se vězněná osoba, která potřebuje akutní lékařskou péči, musí střežit v civilním zdravotnickém zařízení. Se střežením v civilních zdravotnických zařízeních jsou spojeny značné finanční náklady na tato střežení a značná bezpečnostní rizika možnosti útěku střežených vězněných osob, jako se tomu stalo v nedávné době (více o útěcích v poslední kapitole).

Problematika eskort do civilních zdravotnických zařízení spočívá ve značné rizikovosti realizace eskort, kdy je vězněná osoba mimo střežený areál věznice, členitosti civilních zdravotnických zařízení a velkého počtu civilních nezúčastněných osob. Při tomto druhu eskorty vznikají problémy s naváděním vězněných osob do jednotlivých ordinací, neboť trasa navádění vede mezi civilními osobami a nezdědka se stane, že eskorta musí vyčkat v čekárně ordinace mezi ostatními pacienty. Zde kolikrát dochází k verbálnímu napadání eskortujících i eskortovaných od čekajících pacientů, neboť eskorta má právo přednostního ošetření a čekajícím pacientům se nelíbí, že je eskorta předběhne. Neuvědomují si však, že přednostní právo ošetření je v zájmu jejich bezpečnosti, protože pokud se eskorta zdržuje déle na jednom místě, může dojít k narušení průběhu eskorty, tím že bude napadena nebo že se eskortovaná osoba pokusí o útěk. Minulost nám ukázala na několika případech, kterým se budeme věnovat v další kapitole, že osoby, které se rozhodnou napadnout eskortu a osvobodit vězně za použití zbraně, si vybraly budovy nemocnic a poliklinik záměrně z důvodu jejich členitosti a množství zde se pohybujících lidí, neboť si velmi dobře uvědomují, že příslušníci eskort neohroží zbytečně životy a zdraví nezúčastněných osob, tím že použijí střelnou zbraň v budově, a oni mohou i s eskortovanou osobou uniknout.

Jedním z návrhů na minimalizaci těchto rizik může být rozšíření lékařské specializace v ordinacích jednotlivých věznic. V každé věznici je praktický lékař, který v podstatě plní pouze funkci obvodního lékaře, který pacienty posílá do nemocnic na vyšetření. VS ČR může uzavírat smlouvy s externími lékaři - specialisty, kteří by dojížděli ordinovat do věznic, třeba jen jednou nebo dvakrát týdně. Rozšířením o další specializace oborů medicíny ve věznicích, kde nejsou potřeba složité a drahé speciální přístroje, jako jsou psychiatrie, plicní, kožní a infekční. Oční lékaři a lékaři z ortopedie by jednoduché úkony, mezi které patří vyšetření zraku kvůli brýlím nebo posouzení dřívějších úrazů kvůli důchodům, mohli provádět externě i ve věznicích. Tato navržená opatření sice rapidně nesnižují finanční náklady na zajištění lékařské péče, ale mnohonásobně sníží bezpečnostní rizika při realizaci eskort.

Eskorty do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotních služeb patří jednoznačně k nejrizikovější činnosti eskortní služby a jsou považovány za největší bezpečnostní riziko celé VS ČR.

Z příložených tabulek vyplývá, že při současné kapacitě cca 750 vězňených osob ve Věznici Příbram⁷⁴, bylo eskortováno 835 vězňených osob do civilního zdravotnického zařízení. Celkový počet vězňených osob v České republice je cca 20 000 osob⁷⁵ a eskortováno bylo celkem 24 869 vězňených osob. Tyto údaje dokazují, že se v průměru každá vězňená osoba dostane mimo bezpečně střežené objekty věznic. (viz tabulka č. 6 a č. 7)

Tabulka č. 6: Eskorty do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotních služeb + střežení v mimovězeňských zdravotnických zařízeních za rok 2014 Věznice Příbram⁷⁶

ESKORTY DO ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍ ZA ÚČELEM POSKYTNUTÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB + STŘEŽENÍ							
	počet jízd	počet km	počet hodin	počet vězňených osob	SUMÁŘ		
					náklady na dopravu	náklady na střežení	NÁKLADY CELKEM
ESKORTY	494	12 599	4 190	835	171 663 Kč	867 890 Kč	1 039 553 Kč
STŘEŽENÍ	42	2 661	1 103	7	19 641 Kč	240 862 Kč	260 503 Kč
SOUHRN	536	15 260	5 293	842	191 304 Kč	1 108 752 Kč	1 300 056 Kč

Tabulka č. 7: Eskorty do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotních služeb + střežení v mimovězeňských zdravotnických zařízeních za rok 2014 VS ČR⁷⁷

ESKORTY DO ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍ ZA ÚČELEM POSKYTNUTÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB + STŘEŽENÍ							
	počet jízd	počet km	počet hodin	počet vězňených osob	SUMÁŘ		
					náklady na dopravu	náklady na střežení	NÁKLADY CELKEM
ESKORTY	17 758	354 820	110 306	24 869	5 123 003 Kč	23 164 813 Kč	28 287 816 Kč
STŘEŽENÍ	1 234	32 048	29 098	321	263 289 Kč	6 376 348 Kč	6 639 637 Kč
SOUHRN	18 992	386 868	139 404	25 190	5 386 292 Kč	29 541 161 Kč	34 927 453 Kč

⁷⁴ Zdroj: Věznice Příbram

⁷⁵ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GŘ VS ČR

⁷⁶ Zdroj: Vlastní výzkum a informace získané z materiálů zpracovaných na GŘ VS ČR.

⁷⁷ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GŘ VS ČR.

4.4 Eskorty na střežené pracoviště

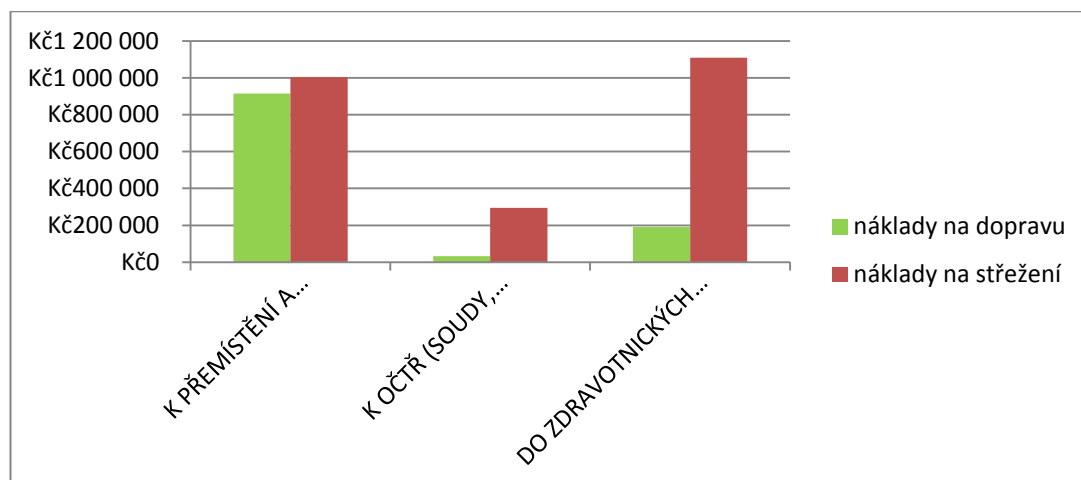
Eskorty na střežené pracoviště se v současnosti neprovádějí, neboť jsou pracoviště zřizovány většinou v areálu věznice. Mimo areály věznic se střežená pracoviště již nezřizují, neboť finanční nákladovost na zajištění a zabezpečení těchto pracovišť je značná a nerentabilní. V minulosti před rokem 1990 byla zřizována střežená pracoviště mimo areály věznic, například v továrnách, na stavbách nebo v dolech, příkladem byly doly v okolí Jáchymova, Stráže pod Ralskem nebo Šachta Bytíz na Příbramsku.

Jak vyplývá z následujících tabulek, náklady na eskorty se pohybují v částkách miliónů korun a tím značně zatěžují finanční rozpočet VS ČR (viz tabulka č. 8 a č. 9).

Tabulka č. 8: Celkové finanční náklady na vybrané druhy eskort za rok 2014
Věznice Příbram⁷⁸

VS ČR	náklady na dopravu	náklady na střežení	NÁKLADY CELKEM
K PŘEMÍSTĚNÍ A UMÍSTĚNÍ	914 351 Kč	1 003 619 Kč	1 917 970 Kč
K OČTŘ (SOUDY, POLICIE, STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ)	32 414 Kč	294 334 Kč	326 748 Kč
DO ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍ ZA ÚČELEM POSKYTNUTÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB + STŘEŽENÍ	191 304 Kč	1 108 752 Kč	1 300 056 Kč
SOUHRN	1 138 069 Kč	2 406 705 Kč	3 544 774 Kč

Graf č. 1:

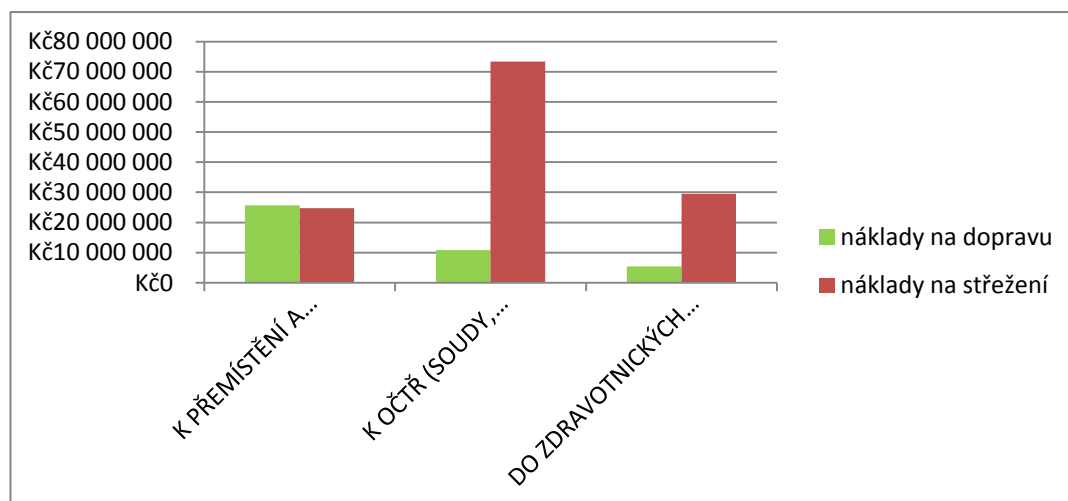

⁷⁸ Zdroj: Vlastní výzkum a informace získané z materiálů zpracovaných na GR VS ČR.

Tabulka č. 9: Celkové finanční náklady na vybrané druhy eskort za rok 2014 VS ČR⁷⁹

VS ČR	náklady na dopravu	náklady na střežení	NÁKLADY CELKEM
K PŘEMÍSTĚNÍ A UMÍSTĚNÍ	25 711 678 Kč	24 757 192 Kč	50 468 870 Kč
K OČTŘ (SOUDY, POLICIE, STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ)	10 827 789 Kč	73 375 790 Kč	84 203 579 Kč
DO ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍ ZA ÚČELEM POSKYTNUTÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB + STŘEŽENÍ	5 386 292 Kč	29 541 161 Kč	34 927 453 Kč
SOUHRN	41 925 759 Kč	127 674 143 Kč	169 599 902 Kč

Graf č. 2:

Ve výše uvedených tabulkách je zahrnuta pouze doba, kterou eskortující příslušníci strávili mimo věznice. Není zde započítána celková doba služby, která zahrnuje přípravu na výkon služby, rozdělení služby, prohlídky eskortovaných osob a odbavení eskort. Kdyby se započítávala celková doba služby příslušníků eskortních směn, byly by náklady na eskorty mnohem vyšší.

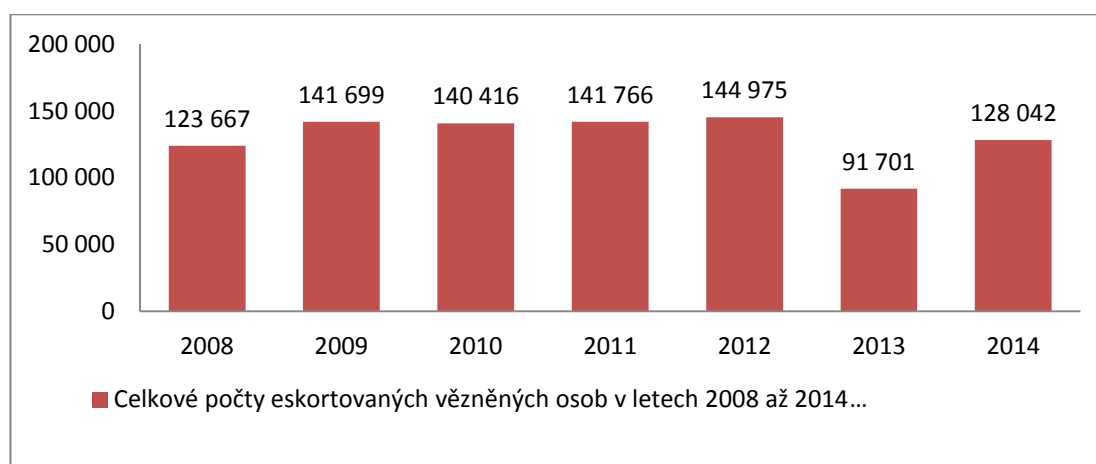
⁷⁹ Zdroj: Vlastní výzkum a informace získané z materiálů zpracovaných na GR VS ČR.

Vysoký počet eskortovaných osob je dlouhodobě trvalý z důvodu rostoucího počtu vězňených osob. Pouze v roce 2013 došlo k rapidnímu poklesu eskortovaných osob. Tento pokles byl způsoben amnestií prezidenta republiky, kdy z celkového počtu 22 638 vězňených osob bylo z věznic propuštěno celkem 6 443 osob⁸⁰. V roce 2014 dochází opět k nárůstu vězňených osob a tím i k nárůstu eskortovaných osob (viz tabulka č.10).

Tabulka č. 10: Celkové počty eskortovaných vězňených osob v letech 2008 až 2014⁸¹

CELKOVÉ POČTY ESKORTOVANÝCH VĚZNĚNÝCH OSOB V LETECH 2008 AŽ 2014				
rok	Eskorty k soudnímu řízení nebo OČTR	Eskorty do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotních služeb	Eskorty k umístění a přemístění + přímé eskorty	CELKOVÝ POČET ESKORTOVANÝCH VĚZNĚNÝCH OSOB
2008	44 438	21 969	57 260	123 667
2009	45 523	23 802	72 374	141 699
2010	51 036	22 290	67 090	140 416
2011	48 546	25 928	67 292	141 766
2012	51 711	28 583	64 681	144 975
2013	32 366	22 414	36 921	91 701
2014	38 405	24 869	64 768	128 042

Graf č. 3:

⁸⁰ Vězeňská služba ČR-informační servis [online]. 2015, amnestie [cit. 2015-02-20].

Dostupné z WWW: < <http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/amnestie-1681/>>.

⁸¹ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GŘ VS ČR.

5 Útěky a pokusy o útěk při eskortách

Útěky vězňených osob patří mezi nejzávažnější mimořádné události a vždy jsou důsledně šetřeny příslušnými orgány činnými v trestním řízení. Ačkoliv míru zavinění příslušníků VS ČR šetří GIBS, po linii VS ČR je každá mimořádná událost také šetřena pověřenými orgány VS ČR.

Vzhledem ke skutečnosti, že téma bakalářské práce je zaměřeno na realizaci eskort, bude uvedeno několik případů, kdy došlo k útěkům vězňených osob při provádění eskort.

Věznice a vazební věznice jsou vybaveny stavebně technickými prostředky, které umožňují izolovat vězňené osoby od okolního světa. Mezi tyto stavebně technické prostředky řadíme mříže v oknech, vysoké zdi, kamerový systém a oplocení s ostnatým nebo žiletkovým drátem. Tyto stavebně technické prostředky však nejsou při eskortách a vězňené osoby se tak mají možnost dostat z jejich dosahu na svobodu mezi běžné občany a mohou se nechat zlákat jednodušší možností útěku. Tato kapitola bude zaměřena na útěky a pokusy o útěk či osvobození vězně při eskortách.

Jednou z velmi důležitých spoluprací s Policií ČR je pátrání po vězni na útěku. Vězeň na útěku je pro Policii ČR definován jako nebezpečný pachatel trestného činu a obvykle jde o skutečnost nemožnosti ověřit si policistou, o jakého vězně se jedná.⁸²

5.1 Soudní řízení

V této části se zaměříme na útěky či pokusy o útěk a osvobození eskortovaných vězňených osob z budov soudů, kam byly tyto osoby eskortovány. Zároveň vyhodnotíme, zda šlo útěkům, pokusům o útěk a osvobození vězňené osoby zabránit, či zda došlo k pochybení eskortujících příslušníků.

5.1.1 Přepadení eskorty soudní síní

Dva ozbrojení muži v soudní síni Městského soudu v Praze 16. dubna 1999 odzbrojili dva příslušníky Vězeňské služby a osvobodili eskortovaného kosovského Albánce. Soud rozhodoval o jeho vydání do Německa pro trestnou činnost spojenou

⁸² NÁCHODSKÝ, Z. *Taktika policejní akce*. Praha 1993, s. 5.

s drogami. Jednoho z ozbrojenců policie později zadržela, soud ale nenalezl dostatek důkazů pro jeho odsouzení.⁸³

Zde nedošlo k pochybení eskortujících příslušníků, neboť pachatelé byli ozbrojeni a hrozilo ohrožení života a zdraví neúčastněných osob. V návaznosti na tento případ, byly budovy soudů vybaveny technickými zařízeními, detekující vnášení zbraní do budov soudů.

5.1.2 Napadení eskorty eskortovanou osobou v budově soudu

Dne 06. 04. 2004 prováděli příslušníci VV Praha – Ruzyně eskortu k Obvodnímu soudu pro Prahu 5. Po skončení soudního jednání požádal eskortovaný obviněný o použití WC. Příslušník, přestože neměl zajištění druhého příslušníka, eskortovaného obviněného odvedl na WC. Při návratu eskortovaný obviněný napadl příslušníka a odebral mu služební zbraň a klíče od vstupního katru a dveří a vyběhl ven z budovy do areálu dvora k vjezdu pro motorová vozidla. V tu dobu si jej všiml příslušník justiční stráže a okamžitě se rozběhl za obviněným. Příslušníkovi se podařilo obviněného pomocí hmatu chvatu znehybnit, odzbrojit a pomocí dalšího příslušníka držet na zemi, než přiběhl další příslušník a nasadil mu pouta.

Obviněný byl za tento incident odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání tři a půl roku do věznice s ostrahou.⁸⁴

V tomto případě došlo k pochybení velitele eskorty, který otevřel celu, aniž by byl zajištěn proti napadení dalším příslušníkem.

5.1.3 Útěk z odkládací cely v budově soudu

Dne 26. 10. 2010 odpoledne utekl z budovy Okresního soudu v Prostějově vězeň, který vylomil mříž v okně v eskortní místnosti, v takzvané odkládací cele, oknem se dostal na dvůr, ze kterého vyšplhal po hromosvodu na pět metrů vysokou zeď, z ní seskočil a utekl. Při následném šetření bylo zjištěno, že mříž na okně soudní budovy byla k rámu přibita jen hřebíky a nikdo ji dlouhou dobu nekontroloval.⁸⁵

Zde došlo k pochybení eskortujících příslušníků, neboť neprovedli důkladně prohlídku eskortní místnosti a nekontrolovali stav mříží v oknech, jak jim to ukládá vnitřní předpis.

⁸³ Zdroj: Aplikační praxe (kazuistika) v rámci GŘ VS ČR

⁸⁴ Zdroj: Aplikační praxe (kazuistika) v rámci GŘ VS ČR

⁸⁵ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GŘ VS ČR

5.2 Civilní zdravotnická zařízení

Tato část se bude věnovat útěkům či pokusům o útěk a osvobození eskortovaných vězňů při eskortách do zdravotnických zařízení, kam byly tyto osoby eskortovány. Zároveň vyhodnotíme, zda šlo těmto případům zabránit, či zda došlo k pochybení eskortujících příslušníků.

Odsouzení mají právo na zajištění lékařského ošetření, pokud VS ČR není schopna odborná vyšetření zajistit vlastními silami, musí být vězňové osoby eskortovány do civilních zdravotnických zařízení. Předstírání zdravotních potíží a s tím spojenou nutností eskorty k lékařskému ošetření zneužili odsouzení k plánování útěku.

5.2.1 Osvobození vězně v civilním zdravotnickém zařízení - Sokolov

Dne 4. 2. 2008 si stěžoval odsouzený Pavel Němeček ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Kynšperk na zdravotní potíže. Jednalo se o bezproblémového odsouzeného, který by za několik měsíců překročil polovinu trestu a mohl by si požádat o podmíněně propuštění. Po provedených vyšetřeních a odchodu eskortovaného zajištěného příslušníky VS ČR došlo k odzbrojení členů eskorty komplicem, který byl také ozbrojen a držel hlaveň pistole příslušníkovi u hlavy. Před nemocnicí měli oba pachatelé připraveno osobní auto s majákem a tak bez problémů projeli Sokolovem směrem na Plzeň. Komplic byl zatčen za půl roku od události, odsouzený Němeček po dvou letech.⁸⁶

Zde nedošlo k pochybení eskortujících příslušníků, neboť pachatelé byli ozbrojeni a hrozilo ohrožení života a zdraví nezúčastněných osob.

5.2.2 Pokus o útěk vězně při eskortě do zdravotnického zařízení

Dne 29. 5. 2008 obviněný alžírské národnosti, v sanitním vozidle VS ČR v prostoru pro eskortování osob při eskortě z Vázební Věznice Praha – Ruzyně do vězeňské nemocnice Praha – Pankrác, ve snaze uprchnout nepozorovaně vysvobodil jednu ruku z pout, následně vytáhl z pouzdra člena eskorty služební zbraň, kterou natažením závěru do zadní polohy nabil a v úmyslu přimět příslušníky eskorty k opuštění vozidla, začal jim vyhrožovat zastřelením. Jeden z příslušníků se snažil

⁸⁶ Zdroj: Aplikační praxe (kazuistika) v rámci GR VS ČR

za pomoci hmatů a chvatů zabránit obviněnému v použití zbraně, a ten když viděl, že příslušníci eskorty jeho výzvy neuposlechli, zmáčkl opakovaně spoušť pistole, čímž došlo k dvěma výstřelům, které však nikoho nezasáhly. Poté pohybem zápěstí vytočil ústí hlavně směrem na hlavy členů eskorty a za křiku že je zabije, zmáčkl spoušť, k výstřelu však nedošlo, neboť v nábojové komoře se nacházela nevyhozená prázdná nábojnice, načež se příslušníkům podařilo zmocnit zbraně.

Obviněný byl odsouzen pro pokus trestného činu vraždy a pro pokus trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání patnácti let do typu věznice se zvýšenou ostrahou.⁸⁷

Zde došlo k pochybení eskortujících příslušníků, protože se během eskorty nevěnovali střežení eskortované osoby.

5.2.3 Osvobození vězně v civilním zdravotnickém zařízení - Plzeň

K dalšímu případu, který byl čteně sledován médii, došlo dne 10. 11. 2009 při eskortě z Věznice Plzeň s odsouzeným Pavlem Tauchenem. Po lékařském ošetření v nemocnici, kam byl eskortován, čekala v čekárně manželka Dagmar a pod pohrůžkou použití pistole (později zjištěno, že se jednalo o plynovou pistoli) chtěla donutit členy eskorty propustit odsouzeného. Předpokládala, že v čekárně je plno lidí, tak nebudou moci členové eskorty použít střelné zbraně. Tauchenová měla předem zmapovaná místa v nemocnici, včetně únikových cest a unikla společně s manželem z nemocnice, kde měla na parkovišti přistaven osobní automobil, kterým rychle unikli pronásledujícím.

Při zatýkání Policií ČR se Tauchen zastřelil v automobilu a Dagmar Tauchenová utíkala k lesu a byla postřelena. Po soudním jednání proti její osobě za osvobození vězně, odešla pouze s podmíněným odsouzením.⁸⁸

Zde nedošlo k pochybení eskortujících příslušníků, neboť pachatelka byla ozbrojena a hrozilo ohrožení života a zdraví nezúčastněných osob.

5.2.4 Útěk vězně z civilního zdravotnického zařízení - Litoměřice

7. dubna 2011 eskorta převezla čtyři ženy na gynekologické vyšetření do civilního zdravotnického zařízení. Ženy byly umístěny do odkládací místnosti a postupně naváděny do ordinace k vyšetření. U lékařského zákroku měla být přítomna

⁸⁷ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GŘ VS ČR

⁸⁸ Zdroj: Aplikační praxe (kazuistika) v rámci GŘ VS ČR

i dozorkyně, ta ale byla v eskortě jen jediná a zůstala střežit u odkládací místnosti. Z tohoto důvodu tak byla v ordinaci jedna z odsouzených na krátký čas sama a dokázala toho využít, tím že vběhla do vedlejší ordinace, kde za sebou zamkla dveře, otevřela okno, ze kterého vyskočila a dala se na útěk. Díky včasné reakci eskortujícího příslušníka, který ji začal pronásledovat a viděl, že se žena ukryla do kontejneru na odpadky, byla tato žena zadržena a eskortována zpět do věznice.⁸⁹

Zde došlo k pochybení eskortujících příslušníků, protože na eskortu byla velena pouze jedna příslušnice na čtyři ženy a tím nemohlo být zajištěno střežení žen v odkládací místnosti a v ordinaci. Další pochybení bylo spatřováno v nedostatečném zajištění dveří a oken příslušníky proti útěku.

5.2.5 Útěk vězně z civilního zdravotnického zařízení - Praha

Dne 25. 11. 2014 byl v ranních hodinách eskortován odsouzený Novák z VV Praha – Pankrác do Thomayerovy nemocnice v Praze. Po umístění jmenovaného na pokoji na oddělení onkologie, rozhodl velitel eskorty o sejmutí všech donucovacích prostředků odsouzenému. Okolo 17,00 hodin velitel eskorty odešel vyřídit na chodbu telefonní hovor s operačním střediskem věznice a odsouzeného ponechal na pokoji. Tento hovor prováděl v době, kdy byl druhý příslušník eskorty na WC. Této situace využil odsouzený a oknem uprchl. Po odsouzeném Novákovi bezprostředně pátrali příslušníci VS ČR a Policie ČR.

Po této události byli dne 26. 11. 2014 příslušníci zproštěni výkonu služby pro podezření ze spáchání trestného činu a případ si převzala GIBS, která zahájila úkony trestního řízení. Odsouzený Novák byl Policií ČR dopaden v autobusu ve středočeském Kostelci nad Černými lesy dne 15. 12. 2014.⁹⁰

Zde došlo k hrubému pochybení eskortujících příslušníků, kteří se nevěnovali střežení eskortovaného a ponechali jej bez dozoru v nezajištěné nemocniční místnosti i přesto, že vnitřní předpisy nařizují mít eskortovanou osobu neustále pod dohledem. Za porušení povinnosti strážní služby hrozí eskortujícím příslušníkům trest odnětí svobody v rozmezí dva až deset let.

⁸⁹ Zdroj: Informace získané z materiálů zpracovaných na GŘ VS ČR

⁹⁰ Zdroj: Aplikační praxe (kazuistika) v rámci GŘ VS ČR

Závěr

Otázka bezpečnosti, finanční náročnosti i personálního vytížení zaměstnanců v rámci Vězeňské služby České republiky patří k nejožehavějším a nejčastějším tématům s touto problematikou spojeným.

Veřejnost často vnímá výkon trestu odnětí svobody jen jako prostředek, jak izolovat odsouzené (a v počátečních fázích i obviněné) od ostatní společnosti, a zamezit jim v páchání další trestné činnosti. I tuto funkci výkon trestu odnětí svobody jistě naplňuje, ale nelze předpokládat, že odsouzené (a ve vazebních věznicích obviněné) lze izolovat ve všech oblastech, a pracovat tak s nimi pouze ve věznicích.

I obvinění a odsouzení musí z různých důvodů opouštět brány věznice, čímž samozřejmě stoupá nebezpečnost pro jejich okolí i samotné zaměstnance, kteří obviněné a odsouzené na těchto cestách doprovází.

Eskortní činnost Vězeňské služby České republiky proto patří mezi nejrizikovější aktivity, kterým se věnuje. V jejich rámci pak ročně realizuje velké množství eskort, při nichž přepraví přes sto tisíc vězňených osob. Jedná se o eskorty k umístění a přemístění, eskorty do civilních zdravotnických zařízení, eskorty k soudům a dalším orgánům činným v trestním řízení (Policie ČR a Státní zastupitelství) a eskorty na střežená pracoviště.

Při každé z těchto eskort, kdy odsouzení opouštějí brány věznice, samozřejmě stoupá rizikovost možných útěků, přepadení eskorty či napadení nezúčastněných osob, mezi kterými se odsouzení, případně obvinění, pohybují.

Nebezpečnost stoupá také s ohledem na to, v jakém typu věznice, respektive za jakou trestnou činnost, je daný obviněný či odsouzený stíhán nebo odsouzen. Nejedná se přitom jen o délku jejich odsouzení, či hrozícího trestu, ale zejména o charakter trestné činnosti, násilnost činu, osobnostní předpoklady a případné poruchy, ale i finanční zázemí a kontakty obviněných a odsouzených za zdmi věznice.

Snížit tuto nebezpečnost lze především kvalitním výběrem a výcvikem zaměstnanců, kteří jsou vybíráni pro eskortní oddělení jednotlivých věznic. Dále odpovídajícím využitím bezpečnostních opatření a prvků, jako jsou donucovací prostředky, dopravní technika a spolupráce s dalšími institucemi a orgány integrovaného záchranného systému.

V určitých oblastech pak lze navrhnout i opatření, která by vedla k samotnému snížení počtu realizovaných eskort.

Takto by se daly omezit eskorty do civilních zdravotnických zařízení, a to tím, že by i specializovaná lékařská péče byla dostupná přímo ve věznicích. Externí specialisté by docházeli přímo do zdravotnických zařízení ve věznicích, a tím by nebylo nutné převážet obviněné a odsouzené do civilních zdravotnických zařízení.

Je však zřejmé, že vysoce specializovaná vyšetření a operace nelze realizovat ve všech věznicích. Zde by se dalo využít například rozšíření nemocničních oddělení Věznice Praha-Pankrác, která umožňuje i dlouhodobější pobyty a léčení závažnějších nemocí a provádění operací.

V případě soudních eskort by ke snížení počtu eskort mohlo vést využití soudních jednání realizovaných přímo v prostorách věznice. V těchto případech není nutné převážet odsouzené k soudům a dalším vyšetřovacím orgánům, ale byl by zajištěn převoz zaměstnanců těchto institucí, který by nebyl nebezpečný a navíc by byl i finančně méně náročný.

Také eskorty k umístění a přemístění souvisí často se soudními jednáními, kdy obviněný nebo odsouzený musí být převezen do jiné věznice, protože jeho soudní jednání probíhá u soudu, jehož příslušnost spadá k jiné věznici. V těchto případech by bylo možné využít různých videokonferencí, běžně využívaných velkými firmami po celém světě. Zde již proběhl pilotní projekt Ministerstva spravedlnosti a VS ČR, který má do budoucna pokračovat ve snaze propojit soud, státní zastupitelství a věznice.

Ruku v ruce s bezpečností všech realizovaných eskort mimo věznice souvisí také jejich finanční nákladnost, která je dána náklady na dopravu a střežení, tedy personální zajištění. Za rok 2014 bylo eskortováno všemi typy eskort více jak 120 000 obviněných a odsouzených a celkové náklady VS ČR činily téměř 170 milionů korun. Snížení počtu realizovaných eskort by tak logicky vedlo i ke snížení nejen bezpečnostních rizik s nimi souvisejících, ale také ke snížení finanční náročnosti a personální vytíženosti Vězeňské služby České republiky.

Tato opatření však vyžadují dlouhodobější plány a změny nejen v legislativních opatřeních, ale i v přístupu k otázce vězeňství v České republice. Ať již se v nejbližší době podaří či nepodaří tuto otázku vyřešit, jisté je, že by úspory a ekonomická otázka nikdy neměly potlačit do pozadí nejdůležitější bod této problematiky, a to je bezpečnost realizovaných eskort, zejména zaměstnanců VS ČR, civilních osob mimo věznice, ale i samotných obviněných a odsouzených.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje:

1. FRYŠTÁK, M., PROUZA, D., VANĚČEK, P., ZAJÍČKOVÁ, E. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice. Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2007. 420 s. ISBN 978-80-86708-51-5
2. GRUBER, J. Bezpečnost a zvláštní eskorty. In *Evropské vězeňské systémy: Sborník referátů z mezinárodní konference*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2004. 495 s. ISBN 80-239-3645-X.
3. HÁLA, J. *Bolest a naděje vězení*. Praha, TRITON, 2007, 127s. ISBN 978-80-7387-013-3.
4. HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. 185 s. ISBN 80-86708-30-6.
5. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 1. vydání*. Praha: Leges, 2012, 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6
6. KOVÁRNÍK, L., ROUČ, M. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 247 s. ISBN 978-80-7380-030-7
7. NÁCHODSKÝ, Z. *Taktika policejní akce*. Praha: Armex 1993. 233 s. ISBN není.
8. NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné. 3. rozšířené vydání*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2010. 393 s. ISBN 978-80-7380-291-2.
9. SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie II. díl*. Liberec: Vysokoškolský podnik Liberec, s. s r. o., 2007. 77 s. ISBN 978-80-7372-204-3.
10. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality. 1. vydání*. České Budějovice. Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7
11. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání*. Praha. C. H. Beck, 2012, 1464 s. ISBN 978-80-7400-428-5
12. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání*. Praha. C. H. Beck, 2012, 2150 s. ISBN 978-80-7400-428-5
13. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *České věznice*. Praha: All Rights Reserved, 2008. 79 s. ISBN není.

Elektronické zdroje

1. DUŠEK, J. *Metodika pro tvorbu bakalářských prací VŠERS*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014. 66 s. Dostupné z WWW: <http://infodiskwww.vsiers.cz/_studijni/Dokumenty/MetodikaBP%202014-zmeny%20zlute.pdf>
2. KUBÍČKOVÁ, P., KMĚTÍK, I. *Penologie* [online]. Karviná: Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011. 130 s. [cit. 2014-11-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>>
3. PŘÍHODA, L. Tajemství nejtvrděších žalářů. *Magazín 2000 záhad* [online]. 2014, [cit. 2014-07-10], Dostupné z WWW: <http://www.magazin2000.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=574%3Atajemstvi-nejtvrdich-ala&catid=53%3Aislo-22013&Itemid=17>.
4. *Vězeňská služba ČR-informační servis* [online]. 2014, historie vězeňství [cit. 2014-05-15]. Dostupný z WWW: <<http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/historie-vezenstvi>>.
5. *Vězeňská služba ČR-Akademie VS ČR* [online]. 2014, o nás [cit. 2014-07-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/ivvs-straz-pod-ralskem-99/o-nas-1640/zakladni-informace-148/>>
6. *Vězeňská služba ČR-věznice Opava* [online]. 2014, zabezpečovací-detence [cit. 2014-07-17] Dostupné z WWW: <<http://vscr.cz/veznice-opava-83/o-nas-1603/zabezpecovaci-detence/>>.
7. *Vězeňská služba ČR-Věznice Jiřice* [online]. 2015, o nás [cit. 2015-01-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-jirice-76/o-nas-1583/vykon-vezenstvi-287/cinnost-sberneho-eskortniho-strediska>>.
8. *Vězeňská služba ČR-o nás* [online]. 2015, organizační struktura [cit. 2015-02-18] Dostupné z WWW: <<http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/organizacni-struktura-2/>>.
9. *Vězeňská služba ČR-Věznice Příbram* [online]. 2015, informační servis-úřední deska [cit. 2015-02-18]. Dostupné z WWW: <http://vscr.cz/client_data/1/user_files/91/file/%C3%9A%C5%99edn%C3%AD%20deska/Struktura%20na%20web.pdf>

10. *Vězeňská služba ČR-informační servis* [online]. 2015, amnestie [cit. 2015-02-20].
Dostupné z WWW: < <http://vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/amnestie-1681/>>.
11. *Vězeňská služba ČR-o nás* [online]. 2015, základní informace [cit. 2015-02-20].
Dostupné z WWW:
<http://www.vscr.cz/client_data/1/user_files/19/image/Tiskov%C3%A9%20odd%C4%Blen%C3%AD%20G%C5%98%20VS/st%C3%A1%3%A9/mapky/mapaV20131600.jpg>.
12. *Vězeňská služba ČR-organizační jednotky* [online]. 2014, [cit. 2014-07-21].
Dostupné z WWW: <<http://vscr.cz/oj/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky. In *Česká národní rada*. 1992. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>.
2. ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In *Parlament České republiky*. 1999. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/vykon-vezenstvi-16/legislativa>>
3. ČESKO. Zákon 117/1852 ř.z. o zločinech, přečinech a přestupcích. 1852. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=17&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>>
4. ČESKO. Zákon č. 321/1948 Sb., o Sboru uniformované vězeňské strážce. In *Národní shromáždění republiky Československé*. 1948. Dostupné z WWW: <<http://ftp.aspi.cz/opispdf/1948/109-1948.pdf>>.
5. ČESKO. Zákon č. 173/1968 Sb., jímž se mění a doplňuje zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. In *Národní shromáždění Československé socialistické republiky*. 1968. Dostupné z WWW: <<http://ftp.aspi.cz/opispdf/1968/047-1968.pdf>>
6. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009 Trestní zákoník. Trestní zákoník In. *Texty zákonů: Trestní zákoník, Trestní řád, Trestní přestupky*. Praha 2011.
7. ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb. ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním. Trestní zákoník In. *Texty zákonů: Trestní zákoník, Trestní řád, Trestní přestupky*. Praha 2011.
8. ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb. ze dne 30. června o výkonu trestu odnětí svobody. Trestní zákoník In. *Texty zákonů: Trestní zákoník, Trestní řád, Trestní přestupky*. Praha 2011.
9. ČESKO. Vyhláška č. 345/1999 Sb. ze dne 21. prosince 1999, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Trestní zákoník In. *Texty zákonů: Trestní zákoník, Trestní řád, Trestní přestupky*. Praha 2011.
10. ONDRÁŠEK, P. *Nařízení č. 23 o vězeňské a justiční strážce*, Praha, 2014, 118 s. č.j.: VS 11/031/001/2014–50/SPR/400.

Seznam zkratek

- VS ČR – Vězeňská služba České republiky
- NGR – Nařízení generálního ředitele
- ČSR – Československá republika
- TČ – Trestný čin
- SNV – Sbor nápravné výchovy
- OVaJS – Oddělení vězeňské a justiční stráže
- OVVaT – Oddělení výkonu vazby a trestu odnětí svobody
- VISS-ES – Vrchní inspektor strážní služby pro eskortní službu
- ISS-ES – Inspektor strážní služby pro eskortní službu
- VW LT – Volkswagen, typové označení LT
- GŘ VS ČR – Generální ředitelství vězeňské služby České republiky
- ČR – Česká republika
- T – označení v jednacím čísle soudu (trestní věc)
- C – označení v jednacím čísle soudu (civilní věc)
- Nt – označení v jednacím čísle soudu (nařízení nebo přeměna trestu)
- PP – označení v jednacím čísle soudu (podmínečné propuštění)
- Kč – koruna česká
- hod. – hodina
- km – kilometr
- PČR – Policie České republiky
- GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů
- OČTŘ – Orgán činný v trestním řízení
- PČR – Policie České republiky
- VVaÚpVZD – Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence

Seznam tabulek a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Eskorty k umístění a přemístění za rok 2014 Věznice Příbram33
Tabulka č. 2: Eskorty k umístění a přemístění za rok 2014 VS ČR33
Tabulka č. 3: Soudní řízení za rok 2014 Věznice Příbram34
Tabulka č. 4: Eskorty k soudnímu řízení za rok 2014 Věznice Příbram36
Tabulka č. 5: Eskorty k soudnímu řízení za rok 2014 VS ČR36
Tabulka č. 6: Eskorty do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotních služeb + střežení v mimovězeňských zdravotnických zařízeních za rok 2014 Věznice Příbram38
Tabulka č. 7: Eskorty do zdravotnických zařízení za účelem poskytnutí zdravotních služeb + střežení v mimovězeňských zdravotnických zařízeních za rok 2014 VS ČR38
Tabulka č. 8: Celkové počty eskortovaných vězněných osob v letech 2008 až 201339
Tabulka č. 9: Celkové finanční náklady na vybrané druhy eskort za rok 2014 VS ČR40
Tabulka č. 10: Celkové počty eskortovaných vězněných osob v letech 2008 až 201441

Seznam obrázků

Obrázek 1. Pistole ČZ vz. 7560
Obrázek 2. Samopal vz. 61 (škorpion)60
Obrázek 3. Samopal vz. 58 se sklopnou opěrkou61
Obrázek 4. Brokovnice61
Obrázek 5. Eskortní autobus62
Obrázek 6. Eskortní vozidlo VW LT62

Seznam příloh

Příloha I: Identifikační karta vězně56
Příloha II: Mapa věznic57
Příloha III: Organizační struktura VS ČR58
Příloha IV: Organizační struktura Věznice Příbram59
Příloha V: Ilustrativní obrázky	..60-62

PŘÍLOHY

Příloha I - Identifikační karta vězně⁹¹

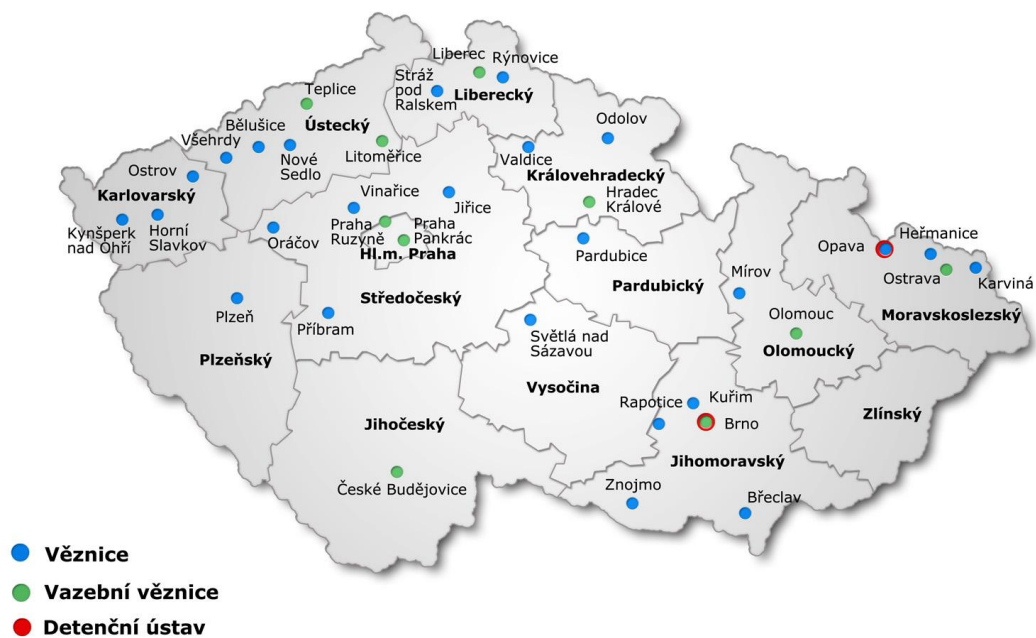
ZÁKLADNÍ ČÍSLO	IDENTIFIKAČNÍ KARTA VĚZNĚ	SPOLEČNÍKY MÁ / NEMÁ
		SPOL. ČÍSLO
JMÉNO A PŘÍJMENÍ, DATUM NAROZENÍ		
	VE VAZBĚ (TRESTU) OD:	
	DŮVODY VAZBY:	
	KOLIKRÁT SOUDNĚ TRESTÁN:	
	PARAGRAFY TR. ZÁKONA:	
	NEBEZPEČNOST:	
	ORGÁN ČINNÝ V TRESTNÍM ŘÍZENÍ:	
<small>SNV MLI. Z. 543</small>		

CELA ČÍSLO	UMÍSTĚN OD	POZNÁMKA	CELA ČÍSLO	UMÍSTĚN OD	POZNÁMKA	VÝŠKA
						BARVA VLASŮ
						BARVA OČÍ
						ZVLÁŠTNÍ ZNAMENÍ
						BYDLIŠTĚ
						POPIS OBLEČENÍ

⁹¹ Zdroj: Materiál získaný z Věznice Příbram

Příloha II: Mapa věznic⁹²

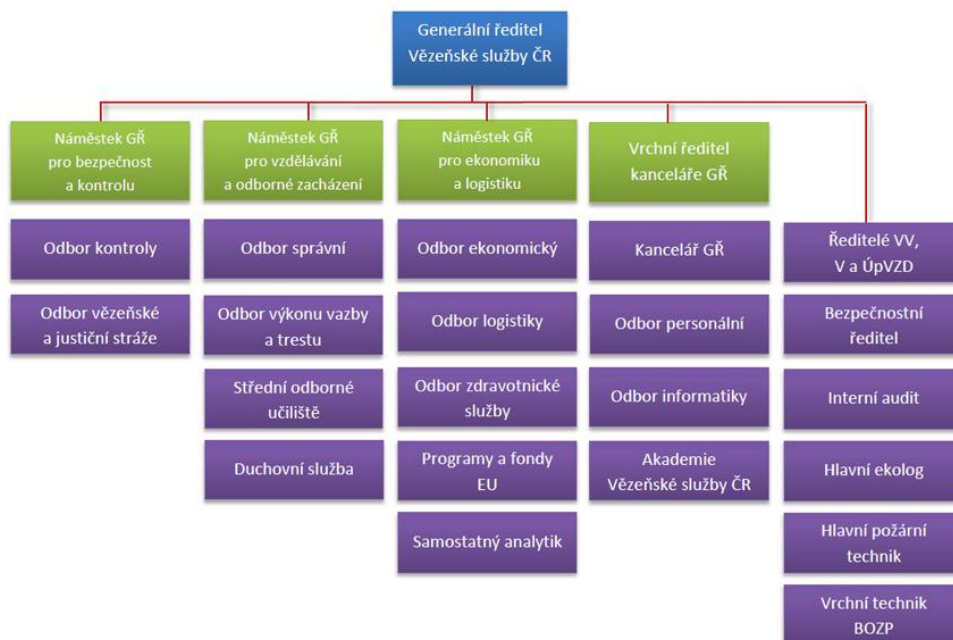
Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v ČR

⁹² Vězeňská služba ČR-o nás [online]. 2015, základní informace [cit. 2015-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.vscr.cz/client_data/1/user_files/19/image/Tiskov%C3%A9%20odd%C4%9Blen%C3%AD%20G%C5%98%20VS/st%C3%A1%20A11%C3%A9/mapky/mapaV20131600.jpg>.

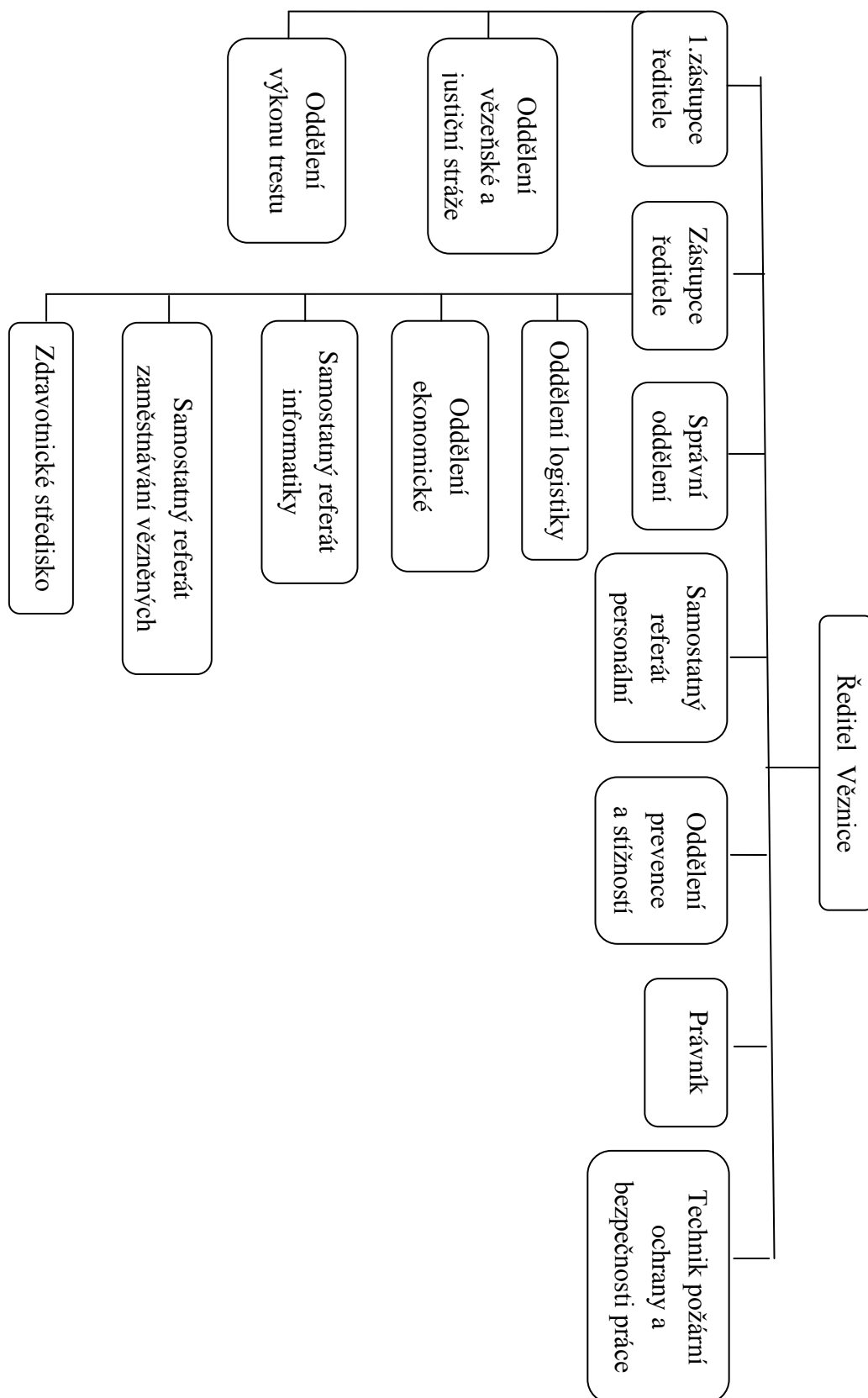
Příloha III: Organizační struktura VS ČR⁹³

Organizační schéma Vězeňské služby České republiky

⁹³ *Vězeňská služba ČR-o nás* [online]. 2015, organizační struktura [cit. 2015-02-18] Dostupný z WWW: < <http://vs-cr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/organizacni-struktura-2/>>.

Příloha IV: Organizační struktura Věznice Příbram⁹⁴

⁹⁴ Vězeňská služba ČR- Věznice Příbram [online]. 2015, informační servis–úřední deska [cit. 2015-02-18]. Dostupný z WWW : <http://vscr.cz/client_data/1/user_files/91/file/%C3%9A%C5%99edn%C3%AD%20deska/Struktura%20na%20web.pdf>

Příloha V – Ilustrativní obrázky

Obrázek č. 1 - Pistole ČZ vz. 75

Obrázek č. 2 - Samopal vz. 61 (šorpion)

Obrázek č. 3 - Samopal vz. 58 se sklopnou opěrkou

Obrázek č. 4 - Brokovnice

Obrázek č. 5 - Eskortní autobus

Obrázek č. 6 - Eskortní vozidlo VW LT

